

Mən çox xoşbəxtəm ki, Bakı Dövlət Universitetinin məzunuyam...

Ümummilli Lider HEYDƏR ƏLİYEV

Qəzet 1929-cu ildən nəşr olunur. Təsisçi: Bakı Dövlət Universiteti

30 avqust 2024-cü il

BAKI UNIVERSİTETİ

MİLLİ TƏRƏQQİ ELM VƏ TƏHSİL OCAĞINDAN BAŞLAYIR

BDU Özbəkistanın ali təhsil müəssisələri ilə əlaqələri genişləndirir

→ Səh.2

BDU Qazaxıstanın Avrasiya Milli Universiteti ilə "Orhun" mübadilə protokolu imzalayıb

→ Səh.2

BDU-nun tərəfdaş olduğu DIRNA layihəsinin yay məktəbi başa çatıb

→ Səh.4

BDU-nun 30 məzunu dünyanın ən nüfuzlu universitetlərində dövlət hesabına təhsil alacaq

→ Səh.4

BDU-nun iki komandası "TEKNOFEST-2024"ün finalında!

→ Səh.4

BDU alimi Pakistanın Karaçi Universitetində monokristalların rentgen şüalarının diffraksiyasına dair tədqiqat aparır

→ Səh.5

BDU-nun daha 13 məzunu dünyanın ən nüfuzlu universitetlərində dövlət hesabına təhsil alacaq

→ Səh.5

BDU rektoru Elçin Babayev: "Ekoloji problemlərin həllində milli və beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlıq olduqca zəruridir"

→ Səh.3

BDU – 105: Zəngin ənənələri olan Tarix fakültəsi

→ Səh.8

BDU - 105: Bakı Dövlət Universitetinin yaşadı olan Filologiya fakültəsi

→ Səh.9

BDU – 105: Nobel mükafatçısının təhsil aldığı, "TEKNOFEST" qaliblərini yetişdirən Fizika fakültəsi

→ Səh.10

BDU komandası Enactus Azərbaycan Milli Yarışmasında III yeri qazanıb

→ Səh.12

Milli sərvətimiz - ana dilimiz

1 avqust Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günüdür.

Milli kimliyimizin açar sözü, bulaq suyu kimin saf və axıcı, tariximiz qədər zəngin...Bu, bizim Ana dilimizdir. Milli sərvətimiz, müstəqilliyimizin əsas sütunlarından biri. Dilimizin ən böyük vurgunu və hamisi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin də dediyi kimi, "Ana dilimiz müstəqil Azərbaycanın, Azərbaycan xalqının ən böyük milli sərvətidir. Mən fəxr edirəm ki, türk dillərinə mənsub olan Azərbaycan dili bu qədər bədii ifadələrlə doludur və biz həyatın bütün sahələrinə aid olan fikirlərimizi öz ana dilimizdə ifadə edə bilirik. İnkişaf etmiş zəngin dil mədəniyyətinə malik olan xalq əyilməzdir, ölməzdir, böyük gələcəyə malikdir. Ona görə də xalqımıza ulu babalardan miras qalmış bu ən qiymətli milli sərvəti hər bir Azərbaycan övladı göz bəbəyi kimi qorumalı, daim qayğı ilə əhatə etməlidir. Bu onun müqəddəs vətəndaşlıq borcudur".

Bu gün Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günüdür. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin imzaladığı 9 avqust 2001-ci il tarixli 552 nömrəli Fərmanla hər il avqust ayının 1-i ölkəmizdə Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü kimi qeyd edilirdi.

Ulu Öndər həmin fərmanı latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasına keçidin ölkəmizdə 2001-ci ilin avqustunda bütövlükdə tətmin edildiyini və yeni əlifbadan istifadənin müstəqil Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında, yazı mədəniyyətimizin tarixində mühüm hadisə olduğunu nəzərə alaraq imzalayıb.

Sovet dövründə yaranmış əngəllərə baxmayaraq, sarsılmaz təməlləri olan Azərbaycan dili mövcudluğunu qoruya bilib. 1945-ci ildə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının tərkibində müstəqil Dilçilik İnstitutunun yaradılması dilçiliyimizin bir elm kimi inkişafına ciddi təkan verib. Sonrakı illərdə Azərbaycan dilinin mövcud təhlükələrdən qorunması və gələcək nəsillər üçün mühafizə edilməsi istiqamətində Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmətləri misilsizdir.

1969-cu ilin iyul ayında respublikanın rəhbəri seçilən Ümummilli Liderin cəmi bir neçə aydan sonra Bakı Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyində Azərbaycan dilində nitq söyləməsi həmin dövr üçün böyük bir hünər, cəsarət olmaqla bərabər, onun milli dəyərlərə, soy-kökə bağlılığının bariz nümunəsi idi. BDU-nun 50 illik yubileyindəki nitqindən başlayaraq Ulu Öndər

o dövrdə bütün rəsmi nitqlərini Azərbaycan dilində edir, bunu bütün rəhbər şəxslərə də tövsiyə edirdi.

1977-ci ildə SSRİ-nin yeni Konstitusiyası təsdiq edilən zaman oraya dövlət dili haqqında maddənin salınmaması ilə heç cür barışmayan Ümummilli Lider bu məsələdə sonadək öz prinsiplial mövqeyini göstərmişdir. 1978-ci il aprelin 2-də doqquzuncu çağırış Ali Sovetin Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası Konstitusiyasının layihəsi və onun ümumxalq müzakirəsinin yekunlarına həsr olunmuş yeddinci sessiyasında məruzə ilə çıxış edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin təklifi ilə 73-cü maddəni yeni dəyişikliklə vermək qərarı alınır. Bu dəyişiklik Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının dövlət dilinin Azərbaycan dili olduğunu əks etdirir. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, Ümummilli Liderin bu cür tarixi qərarı nail olması mənəvi varlığımızın əsası sayılan dilimizin inkişafında böyük addım oldu.

Ümummilli Liderin milli varlığımızı qorumağa yönəlik siyasəti onun hakimiyyətə ikinci dəfə qayıdışından sonra daha da geniş vüsət aldı.

(Ardı 5-ci səhifədə)

BDU-ya qəbul olunanların 539 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb

→ Səh.12

BDU-nun rektoru Elçin Babayev ölkənin ən böyük gənclər festivalı olan "Yay Fest"də tələbələrə görüşüb və layihə çərçivəsində IDEA İctimai Birliyinin panel görüşündə gənclərlə maraqlı müzakirələr aparıb.

Rektor öz çıxışında Kainatın elmi mənzərəsinin formalaşmasında təbiət elmlərinin, o cümlədən fizika, astronomiya, kimya, biologiya, ekologiya və s. kimi elm sahələrinin əhəmiyyətindən, vəhdət şəklində inkişafından danışıb. Əsrlərlə toplanmış elmi məlumatların əlaqələndirilməsi, onların əsasında əhəmiyyətli qanunların kəşf edilməsi üsulları haqqında məlumat verən E.Babayev festivala qatılan tələbələrin iştirakı ilə elm tarixinə düşmüş bir sıra maraqlı hadisələr barədə müzakirələr aparıb. Müzakirələr zamanı E. Babayev tədqiqat metodlarına görə təbiət elmləri ara-

BDU rektoru Elçin Babayev "Yay Fest"də gənclərlə görüşüb

sında fizikanın xüsusi roluna diqqət çəkib, kosmos, Yer kürəsi, meqa-, makro- və mikroalemlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin

rəngarəngliyinə toxunub. Öz məzmununa görə zəngin və çoxcəhətli olan bir çox fiziki hadisələrin elmi-kütləvi dildə izahı

ni gənclərin diqqətinə çatdırıb. E.Babayev bu il COP29 tədbirinə Azərbaycanın ev sahibliyi etməsini iqlim dəyişikliyi ilə bağlı müzakirələrdə ölkəmizin global səylərə verdiyi töhfəni artırmaqla yanaşı beynəlxalq arenada mövqeyini gücləndirəcəyinə, ekoloji problemlərlə mübarizədə ölkənin rolunu artıracağına əminliyini ifadə edib. Bu istiqamətdə IDEA İctimai Birliyinin də gördüyü işlərin əhəmiyyətini qeyd edən rektor Birliyin təsisçisi və rəhbəri xanım Leyla Əliyevaya, "Yay Fest" in digər təşkilatçılarna təşəkkürünü bildirib.

Panel görüşünün sonunda gəncləri maraqlandıran suallar

cavablandırılıb və xatirə şəkli çəkdirilib.

Qeyd edək ki, bu il ümumilikdə 2 mindən çox gəncin iştirak etdiyi "Yay Fest" Gənclər Fondunun dəstəyi, "IDEA" İctimai Birliyi, COP29 Sədrliyi, Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqı, Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifaqı, "CAVAN" Gənclər Hərəkatı İctimai Birliyi və "Gənc Könüllülər" İctimai Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilir. Çadır tipli düşərgə formunda baş tutan "Yay Fest" in başlıca məqsədi dövlət gənclər siyasətinə uyğun olaraq, gənclərə müxtəlif sahələrdə geniş imkanlar yaratmaq və onların inkişafına kömək etməkdir. Bununla yanaşı, gənclərin asudə vaxtlarını səmərəli və maraqlı keçirmələrini təmin etmək, müxtəlif bölgələrdən gələn gənclərin şəbəkələşməsinə dəstək olmaqdır.

BDU Özbəkistanın ali təhsil müəssisələri ilə əlaqələri genişləndirir

Son bir neçə ildə BDU Özbəkistanın ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq əlaqələrini daha da gücləndirib. BDU Özbəkistan universitetləri ilə əməkdaşlıq müqavilələri imzalayıb, tələbə və müəllim mübadiləsi proqramları həyata keçirib. Birgə layihə və elmi tədqiqatlar regionun elmi potensialının gücləndirilməsi və təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına xidmət edir.

2022-ci il sentyabrın 22-dən oktyabrın 2-dək Bakı Dövlət Universiteti, Volkswagen Fondu (Volkswagen Stiftung), Daşkənddəki Turin Politeknik Universiteti və Özbəkistan Fizika Cəmiyyətinin təşkilatçılığı ilə "Kvant elmi və texnologiyalarında müasir meyillər: kvant materiallarından kvant informasiyasına qədər" mövzusunda Bakıda yay məktəbi təşkil edilib.

16 may 2023-cü il tarixində BDU, Özbəkistanın Əndican Dövlət Universiteti və Türkiyənin Ege Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə "Avrasiya biomüxtəlifliyinin qorunması: aktual problemlər, həll yolları və perspektivlər" mövzusunda birinci Beynəlxalq konfrans keçirilib. Bu tədbir təbiətin mühafizəsi sahəsində səmərəli fikir və təcrübə mübadiləsi olmaqla yanaşı, müxtəlif ölkələrin universitetləri ilə BDU-nun əlaqələrini gücləndirib.

Özbəkistan universitetləri ilə tərəfdaşlıq müqavilələri də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. 2022-ci il sentyabrın 30-da Mirzə Uluqbəy adına Özbəkistan Milli Universiteti və Abdulla Qədiri adına Çizak Dövlət Pedaqoji Universiteti, dekabrın 14-də Nizami adına Daşkənd Dövlət Pedaqoji Universiteti,

2023-cü il fevralın 24-də Özbəkistan Dövlət İncəsənət və Mədəniyyət İnstitutu ilə əməkdaşlıq müqavilələri imzalanıb.

2021-ci ilin 22 aprel tarixində Özbəkistanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Bahrom Aşrafxanov ilə BDU-da keçirilən görüş Bakı Dövlət Universitetinin qardaş ölkənin ali məktəbləri ilə əlaqələrini daha da möhkəmləndirib və əməkdaşlıq üçün yeni perspektivlər açıb. Daşkənd Hüquq Universiteti və Özbəkistanın digər görkəmli təhsil müəssisələri ilə hüquq sahəsində imzalanmış müqavilələr qarşılıqlı faydalı əlaqələrin dərinləşməsi istiqamətində növbəti addımdır.

BDU-Özbəkistan universitetləri arasında əməkdaşlıq tək cəhətli sahə ilə məhdudlaşmır. BDU Buxara Dövlət Universiteti və Buxara Mühəndislik və Texnologiya İnstitutu ilə müqavilələr imzalayaraq, elm və mədəniyyət sahələrində tərəfdaşlığı fəal şəkildə inkişaf etdirir.

BDU-nun rektoru Elçin Babayev 2023-cü ilin 26 sentyabr tarixində Özbəkistanın Şərəf Rəşidov adına Səmərqənd Dövlət Universitetinin təşkilatçılığı ilə məşhur özbək astronomu Əli Quşçunun anadan olmasının 620 və Özbəkistan Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinə həsr olunmuş "Əli Quşçu – Uluqbəy elmi məktəbinin görkəmli səfiri" adlı beynəlxalq elmi konfransda "Nəsirəddin Tusi, Mirzə Uluqbəy və Əli Quşçu: böyük türk astronomları və onların nüfuzlu elmi məktəbləri" mövzusunda plenar məruzə ilə çıxış edib.

2023-cü il oktyabrın 26-da III Beynəlxalq Türk Dünyası

Kommunikasiya (Media) və İncəsənət Simpoziumunun iştirakçısı, Özbəkistan Jurnalistika və Kütləvi Kommunikasiya Universitetinin İnsan hüquqları və media kafedrasının müdiri, professor Nazire Taşpolatova BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin tələbələrinə ustad dərsi keçib.

2024-cü il yanvarın 25-də Azərbaycanda Özbəkistan Elm və Mədəniyyət Günləri çərçivəsində bu dost ölkənin nümayəndə heyətinin BDU-nun elmi ictimaiyyəti ilə görüşü keçirilib, BDU ilə Özbəkistan Elmlər Akademiyasının Mirzə Uluqbəy adına Astronomiya İnstitutu arasında əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanıb. Bu əməkdaşlığın birgə elmi layihələrin hazırlanmasına, iki qurumun alimləri və tələbələri arasında təcrübə mübadiləsinə, eləcə də astronomiya sahəsində təhsil proqramlarının yaradılmasına töhfə verəcəyi nəzərdə tutulur.

Özbəkistanla elmi və ədəbi-mədəni əlaqələrin inkişafında BDU-nun mərhum professoru Ramiz Əskərin də mühüm xidmətləri olub. Tanınmış türkoq alim indiyə qədər özbək ədəbiyyatına aid 15 kitabı tərcümə edib. Onların arasında Əlişir Nəvainin "Xəmsə"sini, Sultan Hüseyn Bayqara və Zəhirəddin Məhəmməd Baburun divanlarını xüsusi vurğulamaq olar. Onu da qeyd edək ki, Ramiz Əskərin bu xidmətləri Özbəkistanda yüksək qiymətləndirilib, alim qardaş ölkədə bir sıra mükafatlara layiq görülüb, nüfuzlu qurumların, o cümlədən Özbəkistanın "Turan" Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilib.

2024-cü il 3 may tarixində BDU-nun rektoru Elçin Babayev Özbəkistanın Daşkənd Kimya-Texnologiya İnstitutunun rektoru Botir Usmonovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Görüşdə ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivləri, birgə elmi tədqiqat imkanları, ortaq laboratoriyaların qurulması və digər məsələlər müzakirə edildi.

Yeni tədris ilindən BDU-nun Tarix fakültəsinin Türk xalqları tarixi kafedrasında magistratura səviyyəsində iki yeni ixtisaslaşma - "Ölkəşünaslıq (Qazaxıstan üzrə)" və "Ölkəşünaslıq (Özbəkistan üzrə)" üzrə kadr hazırlığına başlanılacaq. Bu ixtisaslaşmaların tələblərinə uyğun olaraq, "Qazaxıstan və Özbəkistan tarixi", "Qazax və özbək xalqlarının dövlətçilik tarixi", "Qazax və özbək xalqlarının etnogenez məsələləri", "Qazax və özbək xalqlarının mədəniyyəti", "Mərkəzi Asiya regionunun təhlükəsizlik problemləri kontekstində Qazaxıstan və Özbəkistan Respublikaları", "Türk dünyası daxili inteqrasiya prosesləri və Qazaxıstan və Özbəkistan Respublikaları", "Qazaxıstan və Özbəkistan Respublikalarının xarici siyasəti", "Azərbaycan-Qazaxıstan, Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin geosiyasi aspektləri", "Qazaxıstanda və Özbəkistanda etno-siyasi vəziyyət" və s. fənlərin tədrisi nəzərdə tutulur.

Bu əməkdaşlıqlar hər iki ölkənin ali təhsil sisteminin inkişafına mühüm töhfə verməklə yanaşı, regionun elm və təhsil sahəsində daha böyük uğurlara imza atmasına şərait yaradacaq.

BDU Qazaxıstanın Avrasiya Milli Universiteti ilə "Orhun" mübadilə protokolu imzalayıb

Avqustun 1-də BDU ilə Qazaxıstanın L.N.Qumilyov adına Avrasiya Milli Universiteti arasında "Orhun" mübadilə protokolu imzalanıb.

Protokolu BDU-nun rektoru Elçin Babayev və Qazaxıstanın L.N.Qumilyov adına Avrasiya Milli Universitetinin rektoru Yerlan Sıdıkov imzalayıb. Protokol çərçivəsində akademik heyətin, təhsilalan və tədqiqatçıların mübadiləsi nəzərdə tutulur. Qazaxıstanın nüfuzlu universitetlərindən olan L.N.Qumilyov adına Avrasiya Milli Universitetinin əsası 1996-cı ildə qoyulub. Hazırda universitetdə 13 fakültə fəaliyyət göstərir.

BDU və Türkiyənin Haliç Universiteti arasında anlaşma memorandumu imzalanıb

Bakı Dövlət Universiteti və Türkiyənin Haliç Universiteti arasında anlaşma memorandumu imzalanıb.

Sənədi BDU-nun rektoru Elçin Babayev və Haliç Universitetinin rektoru Nihat İnanç imzalayıb. Memorandum universitetlər arasında təhsil və tədqiqat sahələrində əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyır.

Müqavilə çərçivəsində bakalavr, magistr, tədqiqatçılar və akademik heyətin mübadiləsi nəzərdə tutulur.

Əsası 1998-ci ildə əsası qoyulmuş Haliç Universiteti Türkiyənin ən nüfuzlu universitetlərindən biridir. Haliç Universitetdə 17 mindən çox tələbə təhsil alır.

BDU-nun rektoru Elçin Babayev Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən Şəki şəhərində "Ətraf mühitin gücləndirilməsi: Maarifləndirmə və hüquq mühafizə tədbirlərinin rolu" ECOLEAD layihəsi çərçivəsində "İqlim dəyişikliyinə qarşı yaşıllıqların qorunmasının akademik-elmi əsaslarının formalaşması" mövzusunda keçirilən elmi-praktiki konfransda iştirak və çıxış edib.

Rektor bildirib ki, BDU-da ekoloji problemlərin həlli üzrə elmi-pedaqoji kadr potensialı və infrastrukturunu daim təkmilləşdirilir və inkişaf etdirilir. BDU-da 5 kafedradan ibarət Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsi, Mükəmməllik Mərkəzində Ekoloji kimya və ətraf mühitin mühafizəsi elmi-tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərir: "Universitetdə ekoloji problemlərin mənfi təsirlərinin azaldılması və təbiətin bərpası üçün effektiv metodlar işləyib hazırlayan tədqiqat aparılır. Biz fənlərarası əməkdaşlıq vasitəsilə gələcək nəsillər üçün planetimizi qorumağa kömək edəcək davamlı təcrübələri və texnologiyaları təşviq etməyi hədəfləyirik. BDU Elmi Şurasının qərarı ilə Baş Prokurorluqla birgə ECOLEAD Klinika yaradılıb. Hazırda BDU-da bakalavriatura səviyyəsində "Ekologiya" və "Ekologiya mühəndisliyi" ixtisasları, magistratura səviyyəsində "Ekologiya hüququ", "Ətraf mühit kimyası", "Ekoloji kimyəvi monitoring", "Ekoloji kimya", "Ekoloji biolo-

BDU rektoru Elçin Babayev: "Ekoloji problemlərin həllində milli və beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlıq olduqca zəruridir"

giya", "Biomüxtəliflik və təbiətin mühafizəsi", "Bioekologiya", "Ətraf mühitin mühafizə metodları və bərpası" və s. ixtisaslaşmalar üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. BDU tələbələri "yaşıl enerji", "yaşıl texnologiyalar" sahələrində layihələr hazırlayıb və müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edirlər. 2024-cü il sentyabrın 5-8-də Türkiyə Respublikasının Antalya şəhərində keçiriləcək "TEKNOFEST-2024" Aerokosmik və Texnologiya Festivalının final mərhələsinə vəsiqə qazanmış BDU-nun tələbə və gənc tədqiqatçılardan ibarət 2 komandasının "Irrigo" və "E-tarım sulama" layihələri də məhz ekoloji problemlərin intellektual həllinə həsr olunub.

BDU rektoru qeyd edib ki, təbii səbəblərlə yanaşı, mərkəzində insan faktorunun dayandığı ekoloji cinayətlər, qeyri-qanuni fəaliyyətlə ətraf mühitin, o cümlə-

dən yaşıllıqların qəsdən məhv edilməsi də respublikamız üçün ön ciddi təhlükələrdən biridir: "Ermənistanın uzunmüddətli və dağıdıcı təcavüzü nəticəsində regionumuzda ekoloji cinayətlərin nəticələri kəskin şəkildə hiss edilməkdədir. Bu illər ərzində qeyri-qanuni işğal və düşmənçilik hərəkətləri ətraf mühitə ciddi ziyan vurub. Bu, ekosistemimizə dərin təsir etməkdə davam edir. Bugünkü elmi-praktiki konfransda biz təkcə ekoloji problemləri müzakirə etmirik, eyni zamanda təcili diqqət və birgə hərəkət etməyimizi tələb edən tədbirlər, o cümlədən akademik-elmi əsaslar, hüquqi aspektlər ətrafında müzakirələr aparırıq. Ekoloji pozuntuların aşkar edilməsi, qarşısının alınması və nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tapşırıqların operativ icrası mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ekoloji problemlərlə effektiv mübarizə apar-

maq üçün biz hüquq-mühafizə orqanlarını, elmi araşdırmaları və ictimaiyyətin cəlb olunmasını birləşdirən vahid yanaşmanı qəbul etməliyik. Hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları, özəl sektor və ictimaiyyət məlumat, resurslar və təcrübə mübadiləsi üçün birgə işləməlidir. Bu baxımdan ECOLEAD layihəsi ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində yeni əməkdaşlıq və mühüm öhdəlikdir. ECOLEAD platformasının mərkəzində ekoloji cinayətlərin araşdırılması və prokurorluq əməkdaşları, ekoloqların, BDU-nun elmi-pedaqoji heyətinin və qeyri-hökumət təşkilatlarının birgə səyləri ilə pozuntuların qarşısının alınması kimi mühüm missiya dayanır".

Elçin Babayev diqqətə çatdırıb ki, BDU-da ECOLEAD Klinika yaradılması ekoloji pozuntuların aşkar edilməsi, qarşısının alınması və nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı tapşırıqların operativ icrasını təmin etmək baxımından önəmlidir. Klinika birgə elmi-praktik araşdırmaları asanlaşdıracaq, tədqiqatçılara və praktikaya cəlb olunanlara ekoloji problemlərin həllində birgə işləməyə imkan verəcək: "BDU-da artıq formalaşmış güclü hüquq və ekologiya məktəblərinin mövcudluğu yeni yaradılacaq Klinikaya hüquq-mühafizə fəaliyyətlərində daha çox rast gəli-

nən problemləri təhlil etməklə ətraf mühitin mühafizəsi üzrə Azərbaycan Respublikasının qanunlarının tətbiqi effektivliyinin artırılmasına imkan verəcək. İlk növbədə ətraf mühitlə bağlı pozuntuları və onların təsirlərini müəyyən etmək üçün tədqiqat və təhlillərin aparılması, tələbələr, mütəxəssislər və ictimaiyyət arasında ekoloji problemlər haqqında məlumatlılığı artırmaq və davamlı təcrübələri təşviq etmək üçün təlim və təhsil proqramlarının təmin edilməsi, elmi sübutlara və qabaqcıl təcrübələrə əsaslanan ekoloji siyasət və qaydaların inkişafına nail olmaq, ətraf mühitə müdaxilələrin effektivliyini qiymətləndirmək və gələcək fəaliyyətləri məlumatlandırmaq üçün monitoring və qiymətləndirmə mexanizmlərinin yaradılması, ekoloji problemlərin həllində bilik və təcrübəni bölüşmək üçün həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə digər qurumlarla əməkdaşlıq olduqca zəruridir. ECOLEAD Platforması bu istiqamətdə bir çox problemlərin həllinə nail olmağa imkan verəcək. Ekoloji problemlərin elm-təhsil istehsalat əlaqələri çərçivəsində elmi və hüquqi həlli müəyyənləşəcək, tələbələr, gənc tədqiqatçılar, alim və peşəkar praktik hüquqşünaslar platformanın əsas iştirakçısına çevriləcəklər".

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Bakı Dövlət Universiteti arasında əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub

Avqustun 30-da Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov BDU-nun rektoru Elçin Babayevlə görüşüb. Görüşdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Bakı Dövlət Universiteti arasında əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov ölkəmizdə aqrar inkişaf strategiyasının əsas istiqamətləri, aqrar sahəyə dövlət dəstəyi, Nazirliyin fəaliyyəti, həyata keçirilən innovativ layihələr barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib. Qeyd olunub ki, ölkəmizdə iqtisadiyyatın bütün sahələrində olduğu kimi, aqrar sahənin inkişafına və bu sahədə yüksək texnologiyaların tətbiqinə xüsusi önəm verilir.

Kənd təsərrüfatının intensiv inkişafı peşəkar kadrlardan birbaşa asılı olduğunu deyən nazir Məcnun Məmmədov əlavə edib ki, Azərbaycanda da aqrar sahədə məhsuldarlığın artmasına imkan verən müasir texnika və texnologiyalardan səmərəli istifadə etmək bacarığına malik peşəkar kadrlara, mütəxəssislərə ehtiyac getdikcə artır. Bunu əsas gətirən nazir Məcnun Məmmədov yüksəkixtisaslı mütəxəssislər hazırlayan, ali təhsil məkanında xüsusi yeri və çəkisi ilə seçilən Bakı Dövlət

Universiteti ilə əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxunub.

Rektor Elçin Babayev öz növbəsində ali təhsil müəssisəsinin maddi-texniki bazası, əmək bazarı üçün mütəxəssislərin hazırlanması, onların peşəkarlıq səviyyələrinin artırılması, universitetdə aparılan elmi-tədqiqatlar barədə görüş iştirakçılarına ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, dünya standartlarına uyğun çoxprofilli fasiləsiz təhsil və elmi tədqiqat sahəsində fundamental biliklərə, innovativ tədqiqat vərdişlərinə yiyələnmiş, beynəlxalq və milli əmək bazarında rəqabətə davamlı,

vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilmiş yüksək ixtisaslı pedaqoji, mühəndis-texniki və elmi mütəxəssislərin hazırlanması əsas məqsədlərdəndir.

Görüşdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Bakı Dövlət Universiteti arasında kadr potensialının gücləndirilməsi, elmi tədqiqat, istehsalat sahəsində əməkdaşlıq məsələləri ətraflı müzakirə olub. Tərəflər təhsil və elmi-tədqiqat sahəsində əməkdaşlığın aqrar sektorun inkişafına mühüm töhfə verəcəyinə əmin olduqlarını vurğulayıblar.

BDU-nun THİK sədri ATİAHİ Respublika Komitəsinin sədri ilə görüşdə iştirak edib

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Araz Paşayev ali təhsil müəssisələrində fəaliyyət göstərən Tələbə Həmkarlar İttifaqı komitələrinin (THİK) sədrləri ilə görüşüb.

Bakı Dövlət Universitetinin THİK sədri Zöhrab Cavadzadə də görüşdə iştirak edib.

Görüşdə ATİAHİ Respublika Komitəsinin sədri Araz Paşayev bu ilin sentyabr ayında Xaçmaz rayonunun Nabran qəsəbəsində yerləşən "Təhsil" İstirahət Mərkəzində keçiriləcək "Sağlam insan və dayanıqlı gələcək" mövzusunda konfransa hazırlıq prosesindən söz açıb. Bildirib ki, gənclər siyasəti istiqamətində aparılan işlər bundan sonra da davam etdiriləcək, təşkilat gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili, onların sağlam ruhda tərbiyə olunması, müasir düşüncə tərzinə malik layiqli vətəndaşlar kimi yetişməsi ilə bağlı müxtəlif layihələr reallaşdıracaq.

BDU-nun THİK sədri Zöhrab Cavadzadə görüşdə Universitetdə tələbələr arasında aparılan işdən, komitənin əsas fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun təşkil edilən layihələrdən söz açıb.

Görüş diskussiya formatında davam edib.

BDU-nun tərəfdaş olduğu DIRNA layihəsinin yay məktəbi başa çatıb

Avqustun 5-də BDU-nun tərəfdaş, Xəzər Universitetinin koordinatoru olduğu Avropa İttifaqının "Erasmus + KA2" proqramı çərçivəsində maliyyələşdirilən "Azərbaycanda institusional repozitoriyalar şəbəkəsi vasitəsilə tədqiqat potensialının inkişafı" (DIRNA) adlı layihənin Gəncə Dövlət Universitetində 5 gün davam edən yay məktəbi başa çatıb.

Yay məktəbində layihənin tərəfdaşı olan Azərbaycan universitetlərindən Bakı Dövlət Universiteti, Xəzər Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Lənkəran Dövlət Universiteti, Mingəçevir Dövlət Universiteti, Avropa tərəfdaşlarından isə Jyväskylä Universiteti (Finlandiya), L'Aquila Universiteti (İtaliya), İzmir Yüksək Texnologiya İnstitutunun (Türkiyə) nümayəndələri iştirak ediblər.

Açılış mərasimində Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru Yusif Yusibov və Xəzər Universitetinin rektoru İradə Xəlilova çıxış edərək, DIRNA layihəsinin əhəmiyyətindən və yay məktəbindəki təlimin elektron arxiv şəbəkəsinin yaradılmasında rolundan bəhs ediblər.

Təlimin ilk günündə Türkiyənin İzmir Yüksək Texnologiya İnstitutunun kitabxana müdiri Gültekin Gürdal təqdimatla çıxış edib, universitet kitabxanasının təhsilin və tədqiqatın inkişafında rolundan, İnstitusional Repozitoriyalar şəbəkəsi vasitəsilə tədqiqat potensialının inkişafından və Türkiyənin bu sahə üzrə təcrübəsindən danışıb. Daha

sonra İtaliyanın L'Aquila Universitetinin kitabxana direktoru Qrazia Di Bartolomeo "Kitabxana sistemləri və onların açıq girişdə rolu: transformativ müqavilələr", təlimə onlayn qoşulan Anna Tozzi "Açıq giriş və açıq elm: prinsipləri və əhəmiyyəti", Françesko Tarquini isə "Açıq giriş və açıq elm nəşrləri" mövzusunda təqdimatla çıxış ediblər.

Yay məktəbinin ikinci günündə Finlandiyanın Jyväskylä Universitetinin İnformasiya texnologiyaları fakültəsinin elmi işçisi Kati Klements məsuliyyətli tədqiqat və innovasiya, tədqiqatçılar üçün etibarlı nəşriyyatçılar, tədqiqatda verilənlərin idarə edilməsi, açıq nəşriyyat etikası, müəllif hüquqları və hüquqi məsələlər haqqında təqdimatlar edib.

Üçüncü gün İzmir Yüksək Texnologiya İnstitutunun digər nümayəndələri repozitariyanın proqram təminatının seçimi, institusional repozitoriyaların texniki tələbləri və spesifikasiyaları, Dspace proqramına məlumatların daxil edilməsi kimi mövzular haqqında danışıb.

Təlimin dördüncü və beşinci günləri tərəfdaş Avropa universitetlərində

tətbiq edilən proqram təminatlarının demo versiyaları üzərində təcrübə, interaktiv təlimlər keçirilib. Təlimin son günü iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub.

Qonaqlar yay məktəbinin proqramına uyğun olaraq Göygöl Milli Parkını, Nizami Gəncəvi məqbərəsi və muzeyini, Gəncə Qala Qapıları-Arxeologiya və Etnoqrafiya Muzeyi Abidə Kompleksini və "İmamzadə" dini kompleksini ziyarət ediblər.

BDU-nu yay məktəbində rektorun Rəqəmsallaşma və informasiya üzrə müşaviri Şəbnəm Səfərova, Elmi Kitabxananın direktoru, layihənin BDU üzrə rəhbəri Nigar İsmaylova, kitabxananın Metodiki iş və əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri, layihənin meneceri Cəmilə Yusifova və universitetin daha 3 əməkdaşı təmsil ediblər.

Layihə Avropa İttifaqı (Aİ) tərəfindən maliyyələşdirilir. Bununla belə, ifadə edilən fikirlər və mülahizələr yalnız müəllif(lər)ə aiddir, Aİ-nin və ya Avropa Təhsil və Mədəniyyət üzrə İcraçı Agentliyinin (EACEA) fikirlərini əks etdirmir. Aİ və EACEA onlara görə məsuliyyət daşımır.

BDU-nun 30 məzunu dünyanın ən nüfuzlu universitetlərində dövlət hesabına təhsil alacaq

Avqustun 5-də BDU-nun 30 məzunu "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı"nın iştirakçısı adını qazanıb və nüfuzlu universitetlərdə magistratura təhsili alacaq.

2024-2025-ci tədris ili üçün həyata keçirilən sənəd qəbulunun ilkin nəticələri üzrə magistratura səviyyəsinə qəbul olan 295 namizədin 30 nəfəri BDU-nun məzunudur. Onlardan 16-sı Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı, 12-si Amerika Birləşmiş Ştatları, 1-i Almaniya, biri isə İsveç Krallığının məşhur universitetlərində təhsil alacaq.

BDU məzunları tərəfindən üstünlük verilən əsas ixtisas istiqamətləri hüquq, dövlət idarəetməsi, fundamental və tətbiqi elmlər, mühəndislik, statistika və verilənlərin təhlili, istimai səhiyyədir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə təsdiq olunan Dövlət Proqramının əsas məqsədi gənclərə xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil alma imkanları yaratmaqla, ölkəmizin dayanıqlı inkişafını təmin edəcək və qlobal çağırışlara cavab verəcək yeni texnologiyaları çevik mənimsəyən, praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnən, müasir və gələcək əmək bazarının tələblərinə cavab verən rəqabətqabiliyyətli və yüksəkixtisaslı peşəkar kadrların hazırlanmasını təmin etməkdir.

BDU-nun iki komandası "TEKNOFEST-2024"ün finalında!

BDU-nun tələbələrindən ibarət iki komandasının layihəsi "TEKNOFEST-2024" Aerokosmik və Texnologiya Festivalının final mərhələsinə vəsiqə qazanıb.

BDU-nun "BSU Creativity Workz" komandasının "Irrigo" layihəsi "Aqrar texnologiyalar" kateqoriyasında finala çıxıb. Əşyaların interneti (IoT) texnologiyasına əsaslanan bu sistem sayəsində əkin sahələrinin, tarlaların və istixanaların uzaqdan monitorinqi həyata keçirilə bilər. Sahəyə aid 20-dən artıq parametri (torpaq nəmliyi, UV miqdarı, istilik, torpaqda duzlaşma miqdarı, Ph dəyəri, CO2 səviyyəsi, gübrə miqdarı və s.) mobil tətbiq vasitəsilə canlı olaraq monitorinq etmək mümkün olacaq. Sahibkarlar eyni zamanda bu sistem vasitəsilə yuxarıda qeyd edilən parametrləri uzaqdan idarə edə biləcəklər. Nəticədə aqrar sahədə insan əməyinin və maddi qaynaqların istifadəsi minimuma endiriləcək.

Bu layihə eyni zamanda kənd təsərrüfatı sahələrini kamera nəzarətində saxlamaq, səmərəlilik və davamlılıq, ətraf mühitin təsirlərindən qorunmaq, pul və vaxta qənaət, kənd təsərrüfatında insan əməyinin azaldılması kimi məqsədləri daşıyan multidissiplinar məhsul kimi hazırlanıb. Sistem daxilində zərərvericiləri ərazidən və məhsuldan uzaqlaşdıran xüsusi səs sisteminə də yer verilməkdir.

Əlavə olaraq layihə çərçivəsində sintezlənən Super Absorbent Polimer (SAP) hidrogellər sayəsində parklarda, magistral yol kənarı yaşıllıq ərazilərdə suvarma sistemində ehtiyac olmadan torpağın nəmlik dərəcəsini tarazlıqda saxlaya bilən sistem yaradılıb.

BDU-nun "TEKNOFEST-2024"ün finalına vəsiqə qazanan "ESST-6" komandasının "E-tarım sulama" layihəsinin isə əsas məqsədi kiçik maliyyəli və yüksək keyfiyyətə malik ağıllı suvarma texnologiyasının yaradılması və onun praktiki fəaliyyətinin araşdırılmasıdır. Belə ağıllı suvarma sistemləri bitkiləri ehtiyacları olduğu qədər su ilə təmin edərək, su israfını maksimum səviyyədə azaldır və su sərfiyyatını effektiv şəkildə idarə edir. Layihə çərçivəsində hazırlanması nəzərdə tutulan ağıllı damcı sulama sistemi suvarma proseslərini daha effektiv və sürətli hala gətirərək, kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan insanlara daha yüksək məhsuldarlıq əldə etmək imkanı yaradır.

BDU-da astronomik müşahidə günləri keçirilir

BDU-da "Sky Observation Festival 2024" (SOF 2024) layihəsi çərçivəsində astronomik müşahidə günlərinə start verilib.

Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun maliyyə dəstəyi ilə keçirilən layihənin məqsədi tələbələrin astronomiyaya marağını artırmaq, onları bu sahədə dünyada aparılan müasir tədqiqatlar və istifadə olunan yüksək texnologiyalarla tanış etməkdir.

Layihənin ilk günündə iştirakçılar arasında "Astronomy Quiz" yarışmasının ilkin mərhələsi keçirilib. 6 komanda arasında keçirilən ilk mərhələdə komandalara 10 sual verilib. Ən çox bal toplayan 5 komanda festivalın növbəti mərhələsinə vəsiqə qazanıb. Daha sonra tələbələrə teleskop-

dan istifadə qaydaları ilə bağlı texniki təlim keçirilib. Festival iştirakçıları BDU-nun Tələbə Elmi-Texniki Yarıdıcılıq Mərkəzində teleskopla günəş və günəş ləkələrini müşahidə ediblər.

Qeyd edək ki, 1-3 avqust tarixlərində keçiriləcək festivalın növbəti günlərində müxtəlif mövzularda ustad dərsləri, astronomik müşahidə tədbirləri təşkil ediləcək.

BDU DİM-in təşkilatçılığı ilə ali təhsil müəssisələrinin sərgisində təmsil olunur

Bakı Dövlət Universiteti Dövlət İmtahan Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən ali təhsil müəssisələrinin sərgisində təmsil olunur.

Avqustun 2-dək davam edən sərginin keçirilməsində məqsəd ixti-

sas seçimindən öncə abituriyentləri ali təhsil müəssisələrinin imkanları ilə tanış etmək və onların ixtisas seçiminə dəstək göstərməkdir.

Sərgidə BDU əməkdaşları iştirakçılara ölkənin ən böyük ali mək-

təbindəki ixtisaslar, təhsil və karyera imkanları, xarici ölkə universitetləri ilə ikili diplom proqramları, maddi-texniki baza, təhsil haqqı, güzəştlər, təqaüd proqramları barədə ətraflı məlumat verirlər.

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Ulu Öndər ana dilimizin saf-laşdırılması və zənginləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atdı, Azərbaycan dilinin inkişafı və qorunması məqsədilə əhəmiyyətli sənədlər təsdiq etdi. Ölkəmizdə Azərbaycan dilinin hər-tərəfli inkişafı, beynəlxalq münasibətlər sistemində yol tapması ana dilimizin gözəl bilicisi, mahir natiq Ulu Öndər Heydər Əliyevin dilin qorunmasına yönələn düşülmüş siyasətinin nəticəsidir.

Müstəqil Azərbaycanın 1995-ci ildə qəbul olunmuş Konstitusiyasında Azərbaycan dilinin Azərbaycan Respublikasının dövlət dili kimi təsbiti, onun rəsmi dövlət dili statusuna yüksəlməsi milli dövlətçilik tariximizin ən önəmli hadisələrindən biridir. Bundan sonra dövlət səviyyəsində ana dilinin inkişafı və qorunması istiqamətində əhəmiyyətli sənədlər qəbul edilib. Ümummilli Liderin 2001-ci il iyulun 18-də imzaladığı "Dövlət dilinin təbii işinin təkmilləşdirilməsi haqqında", həmin il avqustun 9-da imzaladığı "Azərbaycan Əlifbası və

Milli sərətımız - ana dilimiz

Azərbaycan Dili Gününün təsis edilməsi haqqında" fərmanlar ana dilimizin qorunması və inkişafı baxımından göstərdiyi misilsiz xidmətlərdəndir. 2003-cü il yanvarın 2-də isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu qüvvəyə minib. Qanunda dövlətin ana dilinə qayğısı istiqamətində əsas vəzifələr dəqiq göstərilib.

Ulu Öndər deyirdi: "Millətin milliliyini saxlayan onun dilidir. Şübhəsiz ki, musiqi də, ədəbiyyat da, ayrı-ayrı tarixi abidələr də millətin milliliyini təsdiq edir. Amma millətin milliliyini ən birinci təsdiq edən onun dilidir. Əgər Azərbaycan dili olmasa, Azərbaycan dilində mahnılar olmaz, musiqi olmaz. Bunların hamısı bir-birinə bağlıdır. Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi yaşaması, möhkəmlənməsi, inkişaf etməsi də bizim ən böyük nailiyyətlərimizdən biridir. Bu, təkə dil məsələsi deyil, bu həm

də azərbaycançılıq məsələsidir".

Ümummilli Liderin siyasi xətti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən inamla davam etdirilir. Dövlətimizin başçısının 2004-cü il yanvarın 12-də imzaladığı "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" sərəncamı ilə hər il latın qrafikalı Azərbaycan əlifbası ilə çap olunan əsərlərin siyahısı hazırlanır. Bundan başqa, həmin il yanvarın 14-də "Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının nəşri haqqında", eləcə də 2007-ci il dekabrın 30-da "Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin Azərbaycan dilində nəşri nəzərdə tutulan əsərlərinin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamlarla ana dilinin həyatımızın bütün sahələrində müfəssəl təbii gerçəkləşib.

Müasir dövrün tələblərini və reallıqlarını nəzərə alan Azərbaycan Prezidentinin "Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın 2013-cü il 9 aprel tarixli sərəncamı ilə təsdiq etməsi milli və mənəvi varlığımızın güzgüsü olan ana dilimizin saflığının və zənginliyinin qorunması baxımından mühüm tarixi hadisədir. Dövlət Proqramının məqsədi Azərbaycan dilinin istifadəsinə və tədqiqinə dövlət qayğısının artırılması, dilimizin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsi, ölkədə dilçilik araşdırmalarının yaxşılaşdırılmasıdır. Sənəd, eyni zamanda, dilçiliyin aparıcı istiqamətlərində fundamental və təbii tədqiqatların inkişafına yönəldilmiş yaradıcılıq səylərinin birləşdirilməsi və dilçiliyin müasir cəmiyyətin aktual problemləri ilə əlaqələndirilməsini nəzərdə tutur.

Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan dilinin elektron məkanda daha geniş istifadəsinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında" 2018-ci il 17

iyul tarixli sərəncamı Azərbaycan dilinin inkişafı və təbii dairəsinin daha da genişləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Dövlətimizin başçısının 2018-ci il noyabrın 1-də imzaladığı "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" fərmanı ölkəmizdə dövlət dilinin daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını bir daha təsdiq edir. Dil quruculuğu ilə bağlı olan bu sənəd Azərbaycan dilinin milli-mənəvi, siyasi-hüquqi statusunun möhkəmlənməsi istiqamətində atılmış mühüm addımlardan biridir. Həmin fərmandan irəli gələn vəzifələrin icrası çərçivəsində Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitorinq Mərkəzi yaradılıb.

Ana dilimiz dövlətimizin, millət kimi varlığımızın təməl daşlarından biridir. Onun saflığını qorumaq, daha da zənginləşdirmək və gələcək nəsillərə ötürmək hər birimizin vətəndaşlıq borcudur.

BDU alimi Pakistanın Karaçi Universitetində monokristalların rentgen şüalarının diffraksiyasına dair tədqiqat aparır

BDU-nun Sənaye kimyası elmi-tədqiqat laboratoriyasının müdiri Ələkbər Hüseynzadə Azərbaycan Elm Fondunun 12-ci "Mobillik qrantı" müsabiqəsinin qalibi kimi Pakistanın Karaçi Universitetinin Kimya və Biologiya Elmləri Beynəlxalq Mərkəzində (ICCBS) monokristalların rentgen şüalarının diffraksiyası (SC-XRD) metoduna həsr olunan təlimdə iştirak edir.

Karaçi Universitetinin Kimya və Biologiya Elmləri Beynəlxalq Mərkəzinin direktoru, professor Farzana Shaheen qeyd edib ki, qurumun nəzdində Kimya, Biotexnologiya, Nanotexnologiya, Heyvan Tədqiqatları, Kliniki Tədqiqatlar, Genom tədqiqatları və Virusologiya İnstitutları da daxil olmaqla ümumilikdə 12 elmi-tədqiqat institutu fəaliyyət göstərir. Mərkəzin keçmiş direktoru, professor Atta-ur-Rahman görüşdə qardaş ölkə Azərbaycanından gəlmiş tədqiqatçıları

görməkdən məmnunluq hissi keçirdiyini qeyd edib, tədqiqatçılara uğurlar arzulayıb. Görüş ərzində universitetlərarası birgə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Təlimin ilkin mərhələsində iştirakçılara "Bruker" şirkətinin ən güclü difraktometri sayılan "D8 Venture" modeli nümayiş etdirilib, analiz yerinə yetirilməsi və nəticələrin toplanması həyata keçirilib. Daha sonra üzvi molekulların, o cümlədən BDU-nun Sənaye kimyası ETL-də yetişdirilən monokristalların rentgen nəticələrinə əsasən quruluşunun təyini müxtəlif proqram təminatları vasitəsilə öyrənilib. Bundan əlavə, molekulların kristal qəfəsində olan qeyri-kovalent əlaqələrini təyin edən Hirşfeld səth analizi ilə bağlı biliklər əldə olunub.

Cihazın imkanları zülal molekullarının tədqiqində geniş istifadə edildiyi üçün qeyd olunan

mərkəzdə zülal kristalloqrafiyasına aid müxtəlif tədqiqatlar yerinə yetirilir. Buna görə də əvvəlcə zülal monokristallarının yetişdirilmə üsulları öyrədilib və təlim zamanı həzm prosesində mühüm rola malik, molekulyar kütləsi 23.3 kDa olan tripsin zülalının monokristalı yetişdirilib. Növbəti mərhələdə zülalın

difraktometrlə analizi aparılıb və quruluşu müxtəlif proqram təminatlarının köməyi ilə təyin edilib.

Mərkəzdə zülalların quruluşunun, dinamikasının və konformasiyasının təyində əvəzsiz rola malik olan yüksək tezlikli Nüvə Maqnit Rezonansı spektrometrləri (NMR) olduğu üçün

qeyd olunan rentgen difraktometri ilə birgə aparılan zülal tədqiqatlarının sərhədləri daha da genişləndirilib. 800 MHz NMR-da izolyasiya olunmuş zülalın 2D tədqiqatları aparılıb.

Məlum olduğu kimi, son illərdə birləşmələrin müxtəlif orqanizmlərə qarşı bioloji aktivliklərini proqnozlaşdırmaq və izah etmək üçün sintezi planlaşdırılan və ya sintez olunan bioaktiv birləşmələrin və mikroorqanizmdə olan enzimlərin (zülalların) qarşılıqlı əlaqəsini öyrənən in siliso (molekulyar dokinq (bağlanması) və dinamik simulyasiya) tədqiqatları geniş tətbiq olunur. Mərkəz superkompüterlərlə təchiz olunduğu üçün yuxarıda qeyd olunan analizlər yerinə yetirilir. Təlimin davamı olaraq, BDU-nun Sənaye kimyası ETL-də sintez olunan birləşmələrin müxtəlif enzimlərə qarşı aktivliyi molekulyar dokinq metodu ilə öyrənilib.

BDU-nun daha 13 məzunu "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın iştirakçısı adını qazanıb və məşhur universitetlərdə magistratura təhsili alacaq.

2024-2025-ci tədris ili üçün həyata keçirilən sənəd qəbulunun növbəti siyahısına əsasən, proqramın iştirakçısı adını qazanan 205 nəfərdən 13-ü BDU-nun məzunudur. Onlardan 8-i

BDU-nun daha 13 məzunu dünyanın ən nüfuzlu universitetlərində dövlət hesabına təhsil alacaq

Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı, 4-ü Amerika Birləşmiş Ştatları, 1-i İsveç Krallığının məşhur universitetlərində təhsil alacaq.

BDU məzunları tərəfindən üstünlük verilən əsas ixtisas istiqamətləri dövlət idarəetməsi, ictimai siyasət, maliyyə, biotex-

nologiya, fizika, data elmi və maşın öyrənməsidir.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl BDU-nun 30 məzunu 2024-2025-ci tədris ili üçün Dövlət Proqramının iştirakçısı adını qazanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sə-

rəncamı ilə təsdiq olunan Dövlət Proqramının əsas məqsədi gənclərə xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil alma imkanları yaratmaqla, ölkəmizin dayanıqlı inkişafını təmin edəcək və qlobal çağırışlara cavab verəcək yeni texnologiyaları çevik mənimsəyən,

praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnən, müasir və gələcək əmək bazarının tələblərinə cavab verən rəqabətqabiliyyətli və yüksəkixtisaslı peşəkar kadrların hazırlanmasını təmin etməkdir.

BDU-nun 3 məzunu HTP çərçivəsində Çində təhsil alacaq

BDU-nun 3 məzunu 2024-2025-ci tədris ili üçün Hökumətlərarası Təqəüd Proqramı (HTP) çərçivəsində Çin Xalq Respublikasında təhsil alacaq.

Qeyd edək ki, Çin tərəfindən verilən yekun qərar nəticəsində 28 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı 2024-

2025-ci tədris ili üzrə ölkənin nüfuzlu universitetlərində təhsil almaq imkanı qazanıb. BDU məzunları Səbinə Cəfərova və Elnur Novruzov Çinin Xian Jiantong Universitetində jurnalistika və kommunikasiya ixtisası üzrə magistratura pilləsində təhsillərini davam etdirəcəklər.

Nərmin Cəfəri isə Çin Xarici Əlaqələr Universitetində beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə magistr təhsili alacaq.

BDU məzunlarını təbrik edir və gələcək təhsil həyatlarında uğurlar arzulayırıq!

Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsində 9 ixtisas üzrə mütəxəssislər hazırlanır

Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsində 7 kafedra - Beynəlxalq münasibətlər, Diplomatiya və müasir inteqrasiya prosesləri, İqtisadiyyat, Dünya iqtisadiyyatı, Maliyyə və menecment, Politologiya və sosiologiya, Riyazi iqtisadiyyat kafedraları fəaliyyət göstərir.

Fakültədə bakalavriat səviyyəsində 9 ixtisas - "Beynəlxalq münasibətlər", "İqtisadiyyat", "Beynəlxalq ticarət və logistika", "Politologiya", "Menecment", "Maliyyə", "Dövlət və ictimai münasibətlər", "Biznesin idarə edilməsi" və "Statistika" ixtisasları üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilir.

"Beynəlxalq münasibətlər" ixtisası üzrə məzunlar Xarici İşlər Nazirliyi, diplomatik nümayəndəliklər, beynəlxalq təşkilatlar, xarici şirkətlər, dövlət orqanlarının və yerli şirkətlərin beynəlxalq əlaqələr şöbələrində işləyə bilər-

lər. "İqtisadiyyat" ixtisası üzrə məzunlar mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında, özəl şirkətlərdə iqtisadçı olaraq işləyə biləcəklər.

"Beynəlxalq ticarət və logistika" ixtisasını bitirən məzunlar gömrük orqanlarında xarici ticarətin tənzimlənməsi prosesində, eləcə də transmilli şirkətlərdə ticarət və logistika üzrə çalışa biləcəklər.

"Politologiya" ixtisasını bitirən məzunlar dövlət və qeyri-hökumət təşkilatlarında, eləcə də sosial təsisatlarda çalışa biləcəklər.

"Menecment" ixtisasını bitirən məzunlar müxtəlif dövlət və özəl müəssisələrdə heyətin idarə edilməsi, strateji planlaşdırmanın, inzibati işlərin aparılması üzrə menecer vəzifələrində işləyə biləcəklər.

"Maliyyə" ixtisasını bitirən məzunlar dövlətin maliyyə siyasətini həyata keçirən nazirlik, ko-

mitə və banklarda, eləcə də yerli və beynəlxalq olmaqla özəl maliyyə-kredit təşkilatlarında işlə təmin oluna biləcəklər.

"Dövlət və ictimai münasibətlər" ixtisasını bitirən məzunlar dövlət idarəetmə orqanlarında, ictimai və özəl mülkiyyətə əsaslanan şirkətlərdə çalışa biləcəklər.

"Biznesin idarə edilməsi" ixtisasını bitirən məzunlar həm dövlət, həm də özəl mülkiyyətə əsaslanan məhsul və xidmətlərin istehsalını həyata keçirən müəssisələrdə biznes fəaliyyətinin səmərəli təşkili və idarə edilməsini özündə birləşdirən vəzifələrdə işlə təmin oluna biləcəklər.

"Statistika" ixtisasını bitirən məzunlar Maliyyə Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi, statistika idarələri və özəl mülkiyyətə əsaslanan şirkətlərdə çalışa biləcəklər.

Fakültədə tədris Azərbaycan, rus və ingilis dillərində aparılır.

İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinə 2 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır

İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsində 4 kafedra (Kitabxanaşünaslıq, Sənəd menecmenti, Kitabxana-informasiya resurslarının idarə edilməsi, Redaksiya-nəşriyyat işi kafedraları) və 2 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir.

Bakalavriat səviyyəsində "Kitabxanaçılıq və informasiya fəaliyyəti" və "Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması" ixtisasları üzrə tələbə qəbulu aparılır.

"Kitabxanaçılıq və informasiya fəaliyyəti" ixtisası üzrə məzunlar sənəd resurslarını formalaşdırmaq və idarə etmək, informasiya istifadəçilərinin sorğu və tələbatlarına uyğun ilkin sənədlər əsasında informasiya logistikası və konsaltingi, bütövlükdə informasiya menecmentini həyata keçirmək, elektron xidmətləri təşkil etmək bacarıqlarına yiyələnə biləcəklər. Məzunlar bu sahədə fundamental bilik və bacarıqlar qazanmaqla mövcud kitabxana infrastrukturunda, nəşriyyat, mətbəə, qəzet və jurnallarda, elektron media qurumlarında, dövlət və özəl təşkilatların mətbuat xidmətlərində və digər sahələrdə çalışa biləcəklər.

"Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması" ixtisası üzrə fakültədə ilk dəfə olaraq 2023/2024-cü tədris ilindən başlayaraq tələbə qəbulu həyata keçirilir. Bu ixtisas üzrə Universiteti bitirən məzunlar ölkədə mövcud olan arxiv və muzeylərdə, tarixi abidələrin mühafizəsini həyata keçirən qurumlarda çalışa biləcəklər.

Bakalavriat səviyyəsində mövcud ixtisaslara yiyələnən məzunlar təhsillərini magistratura və doktorantura səviyyələrində davam etdirəməklə akademik karyera qurmaq imkanlarına da malikdirlər.

Fakültədə tədris Azərbaycan, rus və ingilis dillərində aparılır.

Mexanika-riyaziyyat fakültəsində 3 ixtisas üzrə mütəxəssislər hazırlanır

Mexanika-riyaziyyat fakültəsində 9 kafedra və 6 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Laboratoriyalar müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Bakalavriat səviyyəsində tələbələr II kursdan etibarən elmi-tədqiqat işlərinə cəlb olunurlar.

Fakültədə Riyazi analiz, Cəbr və həndəsə, Diferensial və inteqral tənliklər, Funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz, İdarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi üsulları, Hesablama riyaziyyatı, Riyaziyyat və onun tədrisi metodikası, Nəzəri mexanika və bütöv mühit mexanikası, Ali riyaziyyat kafedraları fəaliyyət göstərir. Müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə həmin kafedralarda elmi-tədqiqat işləri aparılır.

Bakalavriat səviyyəsində "Riyaziyyat", "Riyaziyyat müəllimliyi" və "Mexanika" ixtisasları üzrə mütəxəssislər hazırlığı həyata keçirilir.

Fizika fakültəsində 3 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır

Fizika fakültəsində 9 kafedra və 23 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Fakültənin tələbə və magistrantları BDU-nun Tədqiqat, İnkişaf və İnnovasiyalar üzrə Mükəmməllik Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən laboratoriyalarda, Fizika Problemləri Elmi-Tədqiqat İnstitutunda, Tələbə Elmi-Texniki Yaradıcılıq Mərkəzində, tədris laboratoriyalarında tədqiqat aparmaq imkanlarına malikdirlər.

Fakültədə Ümumi fizika və fizikanın tədrisi metodikası, Nəzəri fizika, Optika və molekulyar fizika, Yarımkeçiricilər fizikası, Maddə quruluşu, Fiziki elektronika, Bərk cisimlər fizikası, Astrofizika və Nanomateriallərin kimyəvi fizikası kafedraları fəaliyyət göstərir. Müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə tədris laboratoriyalarında tələbələrin iştirakı ilə tədqiqatlar aparılır.

Bakalavriat səviyyəsində 3 ixtisas ("Fizika", "Fizika müəllimliyi" və "Mühəndis fizikası") üzrə mütəxəssislər hazırlığı həyata keçirilir. "Fizika" ixtisasında universal kadr hazırlığı aparılır, bu ixtisası bitirən tələbələr fizika sahəsi üzrə elmi-tədqiqat institutlarında, sənaye-texnoloji parklarda və digər sahələrdə çalışa biləcəklər.

"Fizika müəllimliyi" ixtisasını bitirən məzunlar orta ümumtəhsil məktəblərində, liseylərdə Fizika fənnini tədris edə biləcəklər.

"Mühəndis fizikası" ixtisasında fizika üzrə biliklərin tələb olunduğu sənaye sahələri üçün yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin hazırlığı aparılır.

Biologiya fakültəsinə 6 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır

Biologiya fakültəsi ölkədə biologiya ixtisasları üzrə liderlik edən elm-təhsil mərkəzidir. Fakültədə 6 kafedra və 13 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Laboratoriyalar müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Bakalavr pilləsində tələbələr II kursdan etibarən kafedralarda aparılan elmi-tədqiqat işlərinə cəlb olunurlar.

Fakültədə Botanika və bitki fiziologiyası, Biofizika və biokimya, Molekulyar biologiya və biotexnologiyalar, Zoologiya və fiziologiya, Genetika, Biotibbi materiallar kafedraları fəaliyyət göstərir. Müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə tədris laboratoriyalarında tələbələrin iştirakı ilə tədqiqatlar aparılır. Bakalavriat səviyyəsində 6 ixtisas üzrə - "Biologiya", "Biologiya müəllimliyi", "Su bioehtiyatları və akvakultura", "Biotexnologiya", "Bitki mühafizəsi" və "Qida mühəndisliyi" ixtisasları üzrə mütəxəssislər hazırlanır.

lıqı həyata keçirilir.

"Biologiya" ixtisası üzrə məzunlar fundamental bilik və bacarıqlar qazanmaqla biologiya profilli elmi-tədqiqat institutlarında, sənaye müəssisələrinin (qida, əczaçılıq və s.) laboratoriyalarında, suyun keyfiyyətinə nəzarəti təmin edən laboratoriyalarda, tibb müəssisələri nəzdində fəaliyyət göstərən elmi-tədqiqat laboratoriyalarında çalışa biləcəklər.

"Biologiya müəllimliyi" ixtisası üzrə məzunlar ümumi orta təhsil müəssisələrində (məktəblər, liseylər, gimnaziyalar) Biologiya fənnini yüksək peşəkarlıqla tədris edə biləcəklər.

"Su bioehtiyatları və akvakultura" ixtisasını bitirən məzunlar sahə üzrə tələb olunan bilik və bacarıqlara yiyələnərək, balıq, digər şirin su və dəniz məhsullarının artırılması, mühafizəsi, istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrdə işlə təmin oluna biləcəklər.

"Biotexnologiya" ixtisası

üzrə məzunlar biotexnoloji proseslərə əsaslanan istehsalat müəssisələrində (süd, ət məhsulları, müxtəlif içkilər və digər qida məhsulları, əczaçılıq və s.), aqrar sektorun biotexnoloji laboratoriyalarında, elmi-tədqiqat institutlarında işlə təmin oluna biləcəklər.

"Bitki mühafizəsi" ixtisası üzrə məzunlar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi nəzdində fəaliyyət göstərən müəssisələrdə, milli parklarda, qoruqlarda və digər mühafizə olunan ərazilərdə, elmi-tədqiqat institutlarında işlə təmin oluna biləcəklər.

"Qida mühəndisliyi" ixtisası üzrə məzunlar təhsil və istehsalat müəssisələrində, xüsusən də Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin struktur bölmələrində və laboratoriyalarında, elmi-tədqiqat institutlarında işlə təmin oluna biləcəklər.

Fakültədə tədris Azərbaycan, rus və ingilis dillərində aparılır.

Ötən əsrin əvvəllərində Azərbaycanın maarifçi ziyalılar milli şüurun, milli kimlik ideologiyasının formalaşmasını elm və təhsilin inkişafı ilə əlaqələndirir, yeni məktəblərin yaradılması və savadsızlığa mübarizə məsələlərini milli təhsil platformasının əsası hesab edirdilər. Bu baxımdan ölkəmizin işıqlı zəka sahiblərinin 1919-cu ildə yaratdığı Bakı Dövlət Universiteti (BDU) xalqımızın təhsil sahəsində ən mühüm nailiyyəti kimi dəyərləndirilə bilər. Bir Təhsil fakültəsi olmaqla, 2 fakültə ilə fəaliyyətə başlamış BDU-nun milli biolog kadrların yetişdirilməsi istiqamətində 105 il ərzində keçirdiyi tarixi yol digər təbiət elmlərinin inkişafına da öz töhfəsini verib.

1920-ci ildə BDU-nun ilk fakültələrindən olan Tibb fakültəsinin formalaşma prosesi tam başa çatıb, akademik heyəti müəyyənləşib. Fakültə maddi-texniki baza baxımından nisbətən daha yaxşı təchiz edilmişdi. Tibb fakültəsində təhsilin keyfiyyəti Rusiyanın ən güclü universitetlərinə bərabər hesab edilirdi. Fakültənin nəzdində 6 fənn komissiyası fəaliyyət göstərirdi və onlardan 2-si bioloji sahələrə aid idi. Morfologiya-patoloji komissiyasının nəzdində Normal anatomiya, Histologiya, Patoloji anatomiya, Ümumi anatomiya kafedraları, Fizioloji komissiyada Fiziologiya, Ümumi biologiya, Mikrobiologiya kafedraları fəaliyyət göstərirdi.

1924-cü ildə Universitetdə yeni açılan Pedaqoji fakültənin tərkibində Bitkilərin morfologiyası və sistematikasını, Bitkilərin anatomiyasını və fiziologiyasını, Mikrobiologiyasını, Onurğasızlar və onurğalılar zoologiyasını, Heyvan fiziologiyasını kimi kafedralar yarandı. 1930-cu ildə həyata keçirilən islahatların nəticəsində Tibb fakültəsi BDU-dan ayrılaraq, müstəqil ali məktəbə çevrildi. XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq biologiyamız müxtəlif istiqamətlərinin inkişafı, aparılan fundamental elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri, habelə ölkədə ali təhsilli biolog müəllimlərə yaranmış tələbat BDU-da müstəqil Biologiya fakültəsinin yaradılmasını zəruri edirdi. 1934-cü ildə Biologiya fakültəsi müstəqil fəaliyyətə başladı. Bioloji kafedralar Pedaqoji fakültədən ayrılaraq, Biologiya fakültəsinin tərkibində öz fəaliyyətlərini davam etdirdilər.

Biologiya fakültəsinin ilk dekanı professor Dmitriy Şutov olub (1934-1935). Sonrakı illərdə dekan vəzifəsində professorlar Vladimir Yelptevski (1936-1938), Səfər Ələkbərov (1939-1941 və 1948-1949), Abdulla Qarayev (1942-1943), Mirəli Axundov (1943-1944), dosentlər Əli Abdullayev (1945-1946), Mirmusa Ağamirov (1947-1948), professorlar Məmməd Qasimov (1949-1950), Abdulla Ələkbərov (1951-1954), dosent Ənvər Musayev (1955-1956), professorlar Abdulla Ələkbərov (1957-1960), Abdulla Tağızadə (1961-1965), Həbibə Qasımova (1965-1968), Qara Mustafayev (1968-1972), Hüseyn Hüseynov (1972-1975), Arif İsmayilov (1975-1978), Neymət Qasimov (1978-1988), Ağavəli İbrahimov (1991-2010),

BDU-105: Milli biologların yetişdirilməsində əvəzsiz xidmətlər göstərən Biologiya fakültəsi

Əməkdar elm xadimi, professor Akif Quliyev (1988-1991 və 2011-2020) fəaliyyət göstərirlər. Hazırda fakültənin dekanı professor Afət Məmmədovdur.

Fakültədə 1935-ci ildə İbtidai bitkilərin sistematikasını kafedrası, 1937-ci ildə İnsan və heyvan fiziologiyası, Ümumi biologiya və darvinizm kafedraları yaradılıb. 1937-ci ildə Biologiya fakültəsinin nəzdində professor Mirəli Axundov tərəfindən Cənubi Qafqazda yeganə olan "Təkamül təlimi" muzeyinin əsası qoyulub. Keçən əsrin 40-cı illərində fakültədə iki istiqamətdə - botanika və zoologiya istiqamətləri üzrə kadr hazırlığı aparılırdı. Tədris Azərbaycan və rus dillərində həyata keçirilirdi.

Biologiya fakültəsinin ilk bura xılışı 1939-1940-cı tədris ilində olub. Həmin il fakültəni bitirən 18 məzundan 12-si azərbaycanlı idi. 1936-1937-ci tədris ilində BDU-da, o cümlədən Biologiya fakültəsində ilk dəfə olaraq Bitki fiziologiyası, Botanika və Zoologiya ixtisasları üzrə aspirantura şöbəsinə qəbul aparılıb. 1940-1941-ci tədris ilində Biologiya fakültəsindəki kafedraların sayı artıb 9-a çatmışdı. 1941-1945-ci illərdə Biologiya fakültəsi müharibə dövrünün qanunları ilə yaşamasına baxmayaraq, elmi potensialının bir hissəsini qoruyub saxlaya bilmişdi. Ancaq bu illərdə hələ də müvafiq dərslik və dərs vəsaitlərinin olmaması Azərbaycan dilində tədrisi xeyli çətinləşdirirdi. Bu dövrdə professor Abdulla Qarayevin "Hissiyat orqanlarının fiziologiyası", 1950-ci ildə isə "Mərkəzi sinir sisteminin fiziologiyası" kitablarının nəşri insan fiziologiyası sahəsində böyük əhəmiyyət kəsb edirdi.

1950-ci illərdə canlı təbiətin yaranma və inkişafını öyrənən biologiyamızın tədrisinin keyfiyyətində davamlı inkişaf müşahidə olunurdu. Həmin dövrdə Universitet gənc biologların, yenilikçi tədqiqatçıların hazırlığı üzrə mühüm mərkəzə çevrilmişdi. 1961-ci ildə İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasının nəzdində biologiyamızın müasir problemləri istiqamətində elmi tədqiqat işləri aparmaq üçün "Biostimulyatorlar" elmi-tədqiqat laboratoriyası açıldı.

1960-cı illərin sonu - 1970-ci illərin əvvəllərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlişi ilə bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyətində, o cümlədən elm və təhsil sahəsində də köklü

dəyişikliklər baş verdi. Bu dövrdə ali məktəblərin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində aparılan işlər sayəsində Biologiya fakültəsində 1972-ci ildən Biokimya, 1976-cı ildən Biofizika və molekulyar biologiya kafedraları müstəqil olaraq fəaliyyətə başladı. 1967-ci ildə Quba rayonu 2-ci Nügədi kəndində tədqiqat-təcrübə üçün ərazi ayrıldı. Biologiya fakültəsinin tələbələri 1970-ci ildən başlayaraq bu təcrübə bazasında ixtisas hazırlığı üçün çox önəmli olan təcrübələr keçməyə başladılar.

BDU-da 2000-ci ildə Bolonya prosesinə keçid pilot layihə kimi möhz Biologiya fakültəsindən başlayıb. 2005-ci ildə BDU-nun Biologiya, Kimya, Fizika, Təbii riyaziyyat və kibernetika fakültələrinin bazasında Nanoaraşdırmalar mərkəzi yaradılıb. Bu mərkəzdə nano-tədqiqatlar sahəsində aparılan təbii xarakterli araşdırmalar dünyanın bu istiqamətdə ixtisaslaşmış elm mərkəzlərində çalışan müəssisələr tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Beynəlxalq maliyyə mərkəzləri alimlərimizin layihələrinə böyük məbləğdə qrantlar ayırıb. Son 5 ildə bu istiqamətdə aparılan tədqiqatların nəticələri 60-dan artıq nüfuzlu jurnalda dərc edilib.

Biologiya fakültəsi 2002-ci ildən etibarən müxtəlif beynəlxalq proqram və layihələrdə iştirak edib. Beynəlxalq proqramlarda iştirak edən layihələr hesabına fakültənin maddi-texniki bazası yenilənib və təkmilləşdirilib.

2014-cü ilin nəticəsinə görə, Biologiya fakültəsi BDU-nun tarixində və Azərbaycan universitetləri arasında ilk dəfə olaraq Avropa Birliyinin "TEMPUS" proqramı çərçivəsində eyni vaxtda 4 layihə qazanıb.

Biologiya fakültəsi Türkiyə (EGE Universiteti, İzmir Texnologiyalar İnstitutu, Dicle Universiteti, Mardin Artuklu Universiteti), Gürcüstan (Tbilisi Dövlət Universiteti), Rusiya Federasiyası (Rusiya Elmlər Akademiyasının Bitki Fiziologiyası İnstitutu, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti), Çexiya Respublikası (Karlova Universiteti, Çex Respublikasının Elmlər Akademiyası Mikrobiologiya İnstitutunun "AlgaTech" mərkəzi, Praqanın Kimya Texnologiyaları İnstitutu, Çexiyanın Brno şəhərindəki Mendel Universiteti, Çexiyanın Cənubi Bohemiya Universiteti), ABŞ (Emori Universiteti),

Almaniya (Heidelberg Universiteti, Mains Universitetinin nəzdində Tibb mərkəzinin Patobiokimya İnstitutu), Belçika, İtaliya (Pavia Universiteti), İspaniya (La Korunya Universiteti), Pakistan (Quaid-i Azam Universiteti, Lahor Universiteti) və s. ölkələrin aparıcı universitetləri və elmi mərkəzləri ilə sıx əməkdaşlıq edir, müxtəlif beynəlxalq proqramlar çərçivəsində elm və tədris sahəsində əhəmiyyətli layihələr həyata keçirir.

Biologiya fakültəsi Azərbaycanın biologiya ixtisasına uyğun digər elm və təhsil müəssisələri ilə də sıx əməkdaşlıq edir. Fakültə kollektivi "Nəzəriyyədən təcrübəyə, elmi yenilikdən təbiiqə doğru" şüarını əsas tutaraq sənaye, kənd təsərrüfatı və tibb müəssisələri ilə əlaqələri genişləndirməyi hədəf götürür. Hazırda Biologiya fakültəsi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu, "Azərbaycan Kimya" İstehsalat Birliyi, "The Coca-Cola Company" şirkəti, "Veysoloğlu" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət, "Ulduz" şokolad fabriki, Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Laboratoriya, Ekspertiza və Sertifikatlaşdırma Mərkəzi, "Azərbaycan Fish Farm" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Azər Maya" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Azər" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Milla Dairy" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Avromak" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Xıllı Balıq" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Biyon products" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, SEBA Koreya Şərq Təbabəti Klinikası, "AZGRANATA" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Fetal Mərkəz NS Genetics" klinikası ilə əməkdaşlıq edir.

BDU-nun Biologiya fakültəsi ölkədə biologiya ixtisasları üzrə liderlik edən elm-təhsil mərkəzidir. Əgər 1994-cü ilə kimi məzunlar fakültəni "Biologiya və kimya müəllimi", "Tibbi biologiya" (1990-1994) ixtisasları üzrə bitirirdisə, hazırda ali təhsil pilləsinin bakalavriat səviyyəsində 6 ixtisas - "Biologiya", "Biologiya müəllimliyi", "Su bioehtiyatları və akvakultura", "Biotexnologiya", "Bitki mühafizəsi" və "Qida mühəndisliyi" ixtisasları üzrə Azərbaycan, rus və ingilis dillərində 1200-dən artıq tələbə təhsil alır. 2017-2018-ci tədris ilindən etibarən Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən yüksək ixtisaslı kadr hazırlığı məqsədilə "Biologiya müəllimliyi", 2023-cü ildən isə "Biotexnologiya" ixtisasları üzrə SABAH qrupları yaradılıb.

Hazırda fakültədə 6 kafedra - Biofizika və biokimya, Botanika və bitki fiziologiyası, Genetika, Molekulyar biologiya və biotexnologiyalar, Zoologiya və fiziologiya, İSESCO-nun Biotibbi materiallar kafedraları və 13 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir.

Biologiya fakültəsinin magistrant və doktorantları BDU-nun

Tədqiqat, İnkişaf və İnnovasiyalar üzrə Mükəmməllik Mərkəzində elmi tədqiqatla məşğul ola bilərlər. Biologiya fakültəsində tədris prosesinin təşkilində AMEA-nın 1 həqiqi, 1 müxbir üzvü, 16 professor, 35 dosent, 26 fəlsəfə doktoru və müəllim, 24 nəfərdən ibarət texniki heyət iştirak edir. Eyni zamanda, digər universitetlərdən və tədqiqat institutlarından AMEA-nın 1 həqiqi, 2 müxbir üzvü, 17 professor, 37 dosent, müxtəlif istehsalat müəssisələrindən 34 nəfər mütəxəssis dəvət olunaraq tədris prosesinə cəlb olunurlar. Biologiya fakültəsində digər fakültələrin 76 nəfərdən ibarət professor-müəllim heyəti ümumi, ictimai və multidisiplinar fənlər üzrə tədrisdə iştirak edirlər. Biologiya fakültəsinin bir neçə kafedrasının əməkdaşları "TEMPUS", "ERASMUS+", NATO-nun Elm və Sülh Naminə Proqramları çərçivəsində reallaşdırılan çoxsaylı layihələrdə, Azərbaycan Milli Elm Fondu, ABŞ Mülki Tədqiqatlar və İnkişaf Fondunun, Ukrayna Elm və Təhsil Mərkəzinin (STCU) dəstəklədiyi layihələrdə iştirak ediblər. Fakültə əməkdaşları həmçinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinin maliyyəsi ilə həyata keçirilən layihələrdə rəhbər və iştirakçı olublar. Fakültə əməkdaşları tərəfindən aparılan elmi tədqiqatların nəticələri beynəlxalq indeksləmə bazalarına daxil edilən nüfuzlu jurnallarda nəşr olunub, fakültə üzrə qlobal elmi bazarlardan istifadə aktivliyinin dinamikasında, impakt faktorlu jurnallarda çap olunmuş məqalələrin sayında və istinadlarda artım müşahidə edilib.

Biologiya fakültəsinin məzunları fundamental bilik və bacarıqlar qazanmaqla əmək bazarının tələblərinə cavab verən istiqamətlərdə öz karyeralarını uğurla qura bilərlər. Bu, orta təhsil müəssisələrindən müxtəlif istehsalat müəssisələrində geniş diapazonlu bir karyera imkanındır. Məzunlar biologiya profilli elmi-tədqiqat institutlarında, sənaye müəssisələrində (qida, əcazılıq və s.) laboratoriyalarında, ətraf mühitin (su, hava, torpaq) keyfiyyətinə nəzarət edən müəssisələrdə, tibb müəssisələri nəzdində fəaliyyət göstərən elmi mərkəz və laboratoriyalarda, balıq, digər şirin su və dəniz məhsullarının artırılması, mühafizəsi, istehsalı ilə məşğul olan qurumlarda, biotexnoloji proseslərə əsaslanan istehsalat müəssisələrində (süd, ət məhsulları, müxtəlif içkilər və digər qida məhsulları, əcazılıq və s.), aqrar sektorun biotexnoloji laboratoriyalarında, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi nəzdində fəaliyyət göstərən müəssisələrdə, milli parklar, qoruqlar və digər mühafizə olunan ərazilərdə, qida təhlükəsizliyi və qida istehsalı müəssisələrində çalışa bilərlər.

2024-cü ilin sentyabrında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan BDU-nun 105 yaşı tamam olur. Bu illərdə BDU Azərbaycanın ictimai-siyasi, mədəni həyatında ixtisaslı kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynayıb və digər sahələrin inkişafına güclü təsir göstərib.

1919-cu ilin sentyabrında təsis edilən və noyabrın 15-də fəaliyyətə başlayan Tarix fakültəsi BDU-nun yaşdığıdır. 1919-cu ildə Tarix-Filologiya fakültəsi adı ilə ilk addımlarını atmağa başlayan Tarix fakültəsi sonralar müxtəlif adlar altında (İctimai elmlər fakültəsi, Pedaqoji fakültə) fəaliyyətini davam etdirib və 1934-cü ildə müstəqil fakültəyə çevrilib. Fakültə təsis olunarkən 509 tələbə, 95 azad dinləyici ilə fəaliyyətə başlayıb. Bu gün Tarix fakültəsində bakalavriatura üzrə əyani 1889, qiyabi 73, magistratura üzrə 157, doktorantura üzrə isə 60 nəfər təhsil alır. Beləliklə, fakültədə təhsil alanların sayı 2219 nəfərdir.

Tarix fakültəsi Azərbaycanın ictimai-siyasi, sosial-mədəni həyatı, dövlət quruculuğu, dövlət idarəetmə strukturları, elm və təhsil sistemi üçün yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasına mühüm töhfələr verir. Təhsil standartları proqramına uyğun olaraq tarix və müvafiq elmlərin tədrisini uğurla həyata keçirən Tarix fakültəsi Azərbaycanın elm və təhsil tarixində, ixtisaslı kadr potensialının zənginləşməsində, milli-mənəvi şüurun formalaşmasında, ölkəmizin çoxminillik, zəngin tarixi və mədəni irsinin, əsrlərlə formalaşmış milli dəyərlərimizin tədqiqində, araşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Fakültə hazırkı dövrün tələblərinə uyğun olaraq tədrisin təşkili və təlim prosesinin idarəçiliyində innovativ yanaşmalara, müasir və qabaqcıl təcrübələrin tətbiqinə xüsusi önəm verir.

1919-1920-ci illərdə Tarix fakültəsində 13 professor, 5 dosent, 6 müəllim fəaliyyət göstərirdisə, bu gün fakültədə 20 professor, 49 dosent, 10 baş müəllim, 5 müəllim çalışır. Tarix fakültəsində iki elmi-tədqiqat laboratoriyası və bir elmi mərkəz var.

Tarix fakültəsi şərəfli inkişaf yolu keçib və bu illərdə tarix elminin, milli ideologiyasının, milli mənlilik şüurunun formalaşmasında və inkişafında müstəsna rol oynayıb, milli mədəniyyətimizin inkişafına, milli-mənəvi ənənələrimizin qorunub saxlanmasına, milli vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsinə güclü tökan verib, tarixçi kadrlar hazırlayan elmi mərkəzə çevrilib.

Azərbaycanın minlərlə görkəmli dövlət və siyasi-ictimai xadimi Tarix fakültəsinin yetişdirmələridir. Dünya şöhrətli dahi şəxsiyyət, görkəmli dövlət xadimi, müstəqil Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyev də

BDU – 105: Zəngin ənənələri olan Tarix fakültəsi

Dünya şöhrətli dahi şəxsiyyət, görkəmli dövlət xadimi, müstəqil Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyev də BDU-nun Tarix fakültəsinin məzunudur. Ümumilli Lider Heydər Əliyev BDU-nu "Azərbaycan xalqının, Azərbaycan Respublikasının milli sərvəti, milli iftixarı" adlandırmışdır.

BDU-nun Tarix fakültəsinin məzunudur. Ümumilli Lider Heydər Əliyev BDU-nu "Azərbaycan xalqının, Azərbaycan Respublikasının milli sərvəti, milli iftixarı" adlandırmışdır.

2008-ci il sentyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakı Dövlət Universitetində olarkən Tarix fakültəsində də olub. Prezident İlham Əliyevin Tarix fakültəsinin də yerləşdiyi yeni tədris korpusunun açılışında iştirak etməsi, Azərbaycan xalqının Ümumilli Lideri, BDU-nun dünya şöhrətli məzunu Heydər Əliyevə həsr edilmiş stendlə, fakültənin kafedraları, auditoriyaları, akt zalı ilə tanış olması dövlət rəhbərinin Universitetə və onun yaşadığı Tarix fakültəsinə xüsusi önəm verməsinin və qayğısının bariz nümunəsidir.

Fakültə fəaliyyət göstərdiyi ilk illərdə burada dünya şöhrətli alimlər, akademiklər V.V.Bar-told, N.Y.Maar, A.Y.Krımski, Ə. Qubaydullin, B.V.Çobanzadə, İ.M.Cəfərzadə və başqaları dərslər deyib.

1919-cu ildən başlayaraq ötən əsrin 40-cı illərinin sonlarına qədər Tarix fakültəsinə Nikolay Aleksandroviç Dubrovski (fakültənin ilk dekanı), Leonid Aleksandroviç İşkov, Aleksandr Vasilyeviç Baqri, Tağı Abbas oğlu Şahbazi, Pyotr Petroviç Fridolin, Boris Nikolayeviç Tixomirov kimi görkəmli alimlər başçılıq edib.

Sonrakı illərdə fakültəyə Zülfəli İbrahimov (1948-1949), Məmməd Şıxlı (1949-1950), Əliövsət Quliyev (1950-1952), Qəzənfər Mehdiyev (1953-1957), Məmməd Əfəndiyev (1957-1960), Məlik Orucov (1960-1964), Səidə İmanzadə, Xəlil Əlimirzəyev (1964-1966), Zakir Abdullayev (1967-1970), Məmməd Qaziyev (1970-1977), Mahal Məmmədov (1977-1980), Miryusif Mirhadiyev (1980-1986), Yaqub Mahmudov (1986-1990; 1994-2005), Eldar İsmayılov (1991-1994), Sani Hacıyev (2005-2011), Azad Rzayev (2012-2019) rəhbərlik edib. 2019-cu ildən fakültənin dekanı

professor İbrahim Zeynalovdur.

Tarix fakültəsində ilk əhəmiyyətli struktur dəyişikliyi 1941-ci ildə "Azərbaycan tarixi" kafedrasının yaradılması olub. XX əsrin 70-80-ci illərində Tarix fakültəsinin inkişafında yeni mərhələ başlayıb: yeni kafedralar, elmi-tədqiqat laboratoriyaları yaradılıb. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra yeni dövrün tələbinə uyğun olaraq Tarix fakültəsinin həyatında, onun strukturunda ciddi dəyişikliklər baş verib, islahatlar aparılıb. Əvvəlki kafedraların bazasında yeni kafedralar təşkil olunub.

Hazırda bakalavriatura səviyyəsində fakültədə aşağıdakı ixtisaslar və istiqamətlər üzrə tədris həyata keçirilir: "Tarix", "Tarix müəllimliyi", "Regionşünaslıq (Qafqaz üzrə)", "Regionşünaslıq (Amerika üzrə)", qiyabi təhsil üzrə "Tarix" və əlavə təhsil. Magistratura üzrə 26 ixtisaslaşmada tədris həyata keçirilir.

Doktorantura və dissertantura səviyyəsində isə 8 ixtisas üzrə tədqiqatlar aparılır: "Vətən tarixi", "Ümumi tarix", "Tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və tarixi tədqiqat üsulları", "Ölkələr tarixi", "Tarixi coğrafiya", "Mədəni antropologiya", "Beynəlxalq münasibətlər", "Etnoqrafiya və etnologiya". Fakültədə "Vətən tarixi" və "Ümumi tarix" ixtisasları üzrə Dissertasiya Şurası da fəaliyyət göstərir.

Son illərdə tədris olunan ixtisaslar üzrə dərslər, dərslər vəsaiti, proqramların hazırlanması və nəşri işində böyük irəliləyişlər var. Xarici nüfuzlu jurnallarda, o cümlədən "Scopus" məlumat bazasında indekslənməmiş jurnallarda tarixçi alimlərin elmi əsərləri çap olunur.

Fakültədə müstəqil Azərbaycan dövlətinin formalaşması, dinamik inkişafı və dünya inteqrasiya sistemində qovuşması ilə bağlı Ümumilli Lider Heydər Əliyevin misilsiz fəaliyyəti, həmçinin Ulu Öndərin layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uğurlu daxili-xarici

siyasəti, ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsi, böyük Zəfərin qazanılmasında tarixi rolunun dərinəndən araşdırılması və tədris olunması mühüm bir vəzifə kimi həyata keçirilir.

Hazırda Tarix fakültəsində 10 kafedra: Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə), Azərbaycan tarixi (təbiət fakültələri üzrə), Arxeologiya və etnoqrafiya, Asiya və Afrika ölkələri tarixi, Avropa və Amerika ölkələrinin yeni və müasir tarixi, Qədim dünya və orta əsrlər tarixi, Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika, Slayvan ölkələri tarixi, Türk xalqları tarixi, Qafqaz xalqları tarixi kafedraları fəaliyyət göstərir.

Fakültədə Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrasının nəzdində "Azərbaycanın maddi mədəniyyət tarixi" və Azərbaycan tarixi (təbiət fakültələri üzrə) kafedrasının nəzdində "Dünya azərbaycanlıları: tarixi demografiya" elmi-tədqiqat laboratoriyaları və Tarix, Dil və Metodika Mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Son vaxtlar təhsilimizin müasir tələblərə uyğun, hərtərəfli inkişafı üçün geniş islahatlar proqramı həyata keçirilməyə başlanıb. Tarix fakültəsinin müvafiq kafedralarında qabaqcıl dünya təcrübəsinə əsaslanan bu proqramın ən mühüm tərkib hissələrindən biri də xalqımızın tarixi keçmişini, maddi və mədəni mədəniyyətini hərtərəfli və dərinəndən araşdırmaqdan ibarətdir.

Müasir Azərbaycan tarixinin yenidən, obyektiv, subyektivizmə yol vermədən yazılması, araşdırılması Vətən tarixçilərinin qarşısında duran başlıca vəzifədir.

Fakültədə arxeologiyanın tədrisinin, araşdırılmasının müasir tələblərə uyğun təşkili, bu sahədə ixtisaslaşması, kadrların yetişdirilməsi də mühüm məqsədlərdəndir. Bu sahədə AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu, Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan universitetlərinin Arxeologiya və antropologiya kafedraları ilə əlaqələr yaradılır.

Magistratura pilləsində "Türk dünyası tarixi", "Ölkəşünaslıq (Özbəkistan üzrə)", "Ölkəşünaslıq (Qazaxıstan üzrə)" ixtisaslarında Qırğızıstan Respublikasının Y.Balasaqunlu adına Milli Universiteti və Qırğız Türk Manas Universiteti ilə ikili diplom proqramının həyata keçirilməsi üçün tədris proqramlarının uyğunlaşdırılması haqqında danışıqların davam etdirilməsi nəzərdə tutulur.

Pespektivdə Bakı Dövlət Universiteti və Ural Federal Universitetinin Tarix fakültələrinin birgə təşkilatçılığı ilə elmi seminar, konfransların keçirilməsi, tələbə və müəllimlər arasında təcrübə mübadiləsinin aparılması nəzərdə tutulur.

Həmçinin türkdilli ölkələrin universitetlərinin müvafiq fakültələri ilə birgə "Türk dünyası: ortaq tarixi mədəni dəyərlər, müasir reallıqlar və gələcəyə baxış" mövzusunda II Beynəlxalq elmi konfransın, elmi seminarların keçirilməsi, tələbələr, magistrantlar və müəllimlər arasında təcrübə mübadiləsinin aparılması nəzərdə tutulur.

Fakültədə ikili diplom proqramının həyata keçirilməsi istiqamətində başlamış işləri sürətləndirmək və başa çatdırmaq, həmçinin "Arxeologiya" ixtisası üzrə bakalavriatura səviyyəsində tələbə qəbuluna nail olmaq üçün aidiyyəti qurumlar qarşısında məsələ qaldırmaq planlaşdırılır.

Bakı Dövlət Universitetinin 105 illik yubileyi ərəfəsində Tarix fakültəsində müstəqil Azərbaycanımız üçün kamill mütəxəssislər hazırlanması və tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, elmi tədqiqat və araşdırmaların daha ciddi, uğurlu elmi nəticələrə və yeniliklərə gətirib çıxarması istiqamətində məqsədyönlü işlər aparılır. Bu işlər çərçivəsində tələbələrin fərdi və kollektiv bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə təsir edən üsullardan istifadəyə geniş diqqət ayrılır, onların elmi tədqiqat işinə maraqlarını artırmaq üçün tədbirlər həyata keçirilir.

1919-cu ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin qərarı ilə BDU-nun təsis edilməsi milli düşüncə tariximizdə yeni bir mərhələ açdı, xalqımızın elm-maarif yoluna qədəm qoymasında, onu bu istiqamətdə arxasınca aparacaq ixtisaslı kadrların formalaşmasında həlledici oldu. Bu əlamətdar hadisə bir çox elm sahələrinin, o cümlədən, Azərbaycan filologiyasının təşəkkülünə güclü təkan verdi. Bakı Dövlət Darülfünunu ilkin olaraq Tarix-filologiya fakültəsi (Tarix və lisanə fakültəsi) şəklində təşkil olunmuşdu, deməli, Filologiya fakültəsi BDU-nun yaşdığıdır.

1923-1924-cü tədris ilindən Tarix-filologiya fakültəsi İctimai elmlər fakültəsinə, 1924-1925-ci tədris ilindən İctimai elmlər fakültəsi Pedaqoji fakültəyə çevrilmişdi. 1925-1926-cı tədris ilinin əvvəlində Pedaqoji fakültədə Dil-ədəbiyyat şöbəsinin fəaliyyəti dayandırıldı. İndiki Azərbaycan dili və ədəbiyyatı şöbəsi isə Şərq fakültəsinin Lisanəyyat şöbəsinin müstəqil bir bölməsi kimi öz fəaliyyətini Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Sovetinin 19 iyun 1930-cu il tarixli qərarınadək - Azərbaycan Dövlət Universitetinin müxtəlif institutlara çevrilməsində davam etdirdi. 1934-1935-ci tədris ilində Azərbaycan Dövlət Universiteti yenidən fəaliyyətə başlasa da, Filologiya fakültəsi yalnız 1939-cu ilin avqustundan açıldı. Fakültədə mütəxəssis hazırlığı iki ixtisas - Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, Rus dili və ədəbiyyatı ixtisasları üzrə aparılırdı.

BDU-nun Şərqişünaslıq, Jurnalistika, İnformasiya və sənəd menecmenti fakültələri vaxtilə Filologiya fakültəsinin tərkibindən ayrılaraq sonralar müstəqil fakültələrə çevriliblər. Müxtəlif illərdə fakültəyə prof. A.V.Baqri, prof. M.Şirəliyev, dos.H.Səmədzadə, dos.C.X.Hacıyev, dos.M.C.Cəfərov, prof. Ə.Sultanlı, dos. M.Hüseynzadə, dos. S.Əliyev, prof. Ə.Abdullayev, prof. A.Axundov, prof. Ə.Ağayev, prof.F.Hüseynov, prof. A.Hacıyev, prof. N.Cəfərov, prof. Q.Namazov, prof. E.Əzizov, dos. M.Vəliyev rəhbərlik ediblər. 2016-cı ildən fakültənin dekani filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elçin Hüseyn oğlu Məmmədovdur.

Bu gün Filologiya fakültəsi təhsilalanların və professor-müəllim kontingentinin sayına və elmi-pedaqoji potensialına görə BDU-nun aparıcı fakültələrindən biridir. Fakültədə 3 səviyyə üzrə kadr hazırlığı aparılır:

Bakalavriat səviyyəsində Filologiya (Azərbaycan dili və ədəbiyyatı), Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, Xarici dil müəllimliyi (Alman dili müəllimliyi), Xarici dil müəllimliyi (Fransız dili müəllimliyi), Dil və ədəbiyyat müəllimliyi (Rus dili və ədəbiyyatı müəllimliyi) ixtisaslarında kadrlar yetiş-

BDU - 105: Bakı Dövlət Universitetinin yaşadı olan Filologiya fakültəsi

dirilir; Magistratura səviyyəsində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi və Filologiya ixtisaslarında 14 ixtisaslaşma - Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi metodikası və metodologiyası, Azərbaycan ədəbiyyatı, Ədəbiyyatşünaslıq (ədəbiyyat nəzəriyyəsi), Ədəbiyyatşünaslıq (ədəbi tənqidin nəzəriyyəsi və tarixi), Ədəbiyyatşünaslıq (folklorşünaslıq və mifologiya), Ədəbiyyatşünaslıq (dünya ədəbiyyatı), Ədəbiyyatşünaslıq (türk xalqları ədəbiyyatı), Ədəbiyyatşünaslıq (rus ədəbiyyatı üzrə), Azərbaycan dili, Dilşünaslıq (ümumi dilçilik), Dilşünaslıq (türkologiya), Dilşünaslıq (rus dili üzrə), Dilşünaslıq (alman dili üzrə), Dilşünaslıq (fransız dili üzrə) kadr hazırlığı həyata keçirilir.

Doktorantura səviyyəsində həm fəlsəfə doktoru, həm də elmlər doktoru hazırlığı Dil nəzəriyyəsi, Azərbaycan dili, Slavyan dilləri, Türk dilləri, Müqayisəli-tarixi və müqayisəli-tipoloji dilçilik, Ədəbiyyat nəzəriyyəsi, ədəbi tənqid və təhlil, Azərbaycan ədəbiyyatı, Türk xalqları ədəbiyyatı, Dünya ədəbiyyatı, Folklorşünaslıq ixtisasları üzrə aparılır.

Filologiya fakültəsinin əsas elmi tədqiqat istiqamətləri və prioritet məsələlərinə dilçiliyin və ədəbiyyatşünaslığın inkişaf perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi - nəzəri və praktik dilçilik tədqiqatlarının aparılması, qohum və qohum olmayan dillərin müqayisəli tədqiqi, ümumi dilçilik məsələləri, həmçinin şifahi və yazılı ədəbiyyat, klassik və müasir ədəbi proseslər, mühacirət ədəbiyyatı, ədəbiyyat nəzəriyyəsi və ədəbi tənqid, müqayisəli ədəbiyyatşünaslıqla bağlı araşdırmaların aparılması aiddir.

Fakültədə 15 kafedra və 4 elmi-tədqiqat laboratoriyası (ETL) fəaliyyət göstərir:

Azərbaycan dilçiliyi kafedrası (1939) nəzəri kafedra kimi dilin bütün yarusları üzrə aktual problemlərin tədqiqi, Azərbaycan dilinin fonetikasi, leksikası, qrammatik quruluşu, nitq mədəniyyəti və üslubiyatı məsələlərinin araşdırılması və təd-

risi sahəsində ixtisaslaşmış.

Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi metodikası kafedrası (1965) tədrisin təşkili ilə yanaşı, dilçi-metodist kadrların hazırlanması ilə məşğul olur. Kafedranın elmi-tədqiqat istiqaməti Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisinin tarixi, metodikası, qrammatik təhlilin nəzəri və metodik əsasları üzrə tədqiqatlarla müəyyən olunur.

Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti kafedrasının (2014) fəaliyyətində Azərbaycan dili və nitq mədəniyyətinin praktik məsələləri, nitq mədəniyyətinin formalaşdırılması, Azərbaycan dilinin üslub xüsusiyyətlərinin tətbiqi aspekti aparıcıdır.

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasının (1939) əsas pedaqoji və elmi istiqamətini klassik və müasir Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi və onun aktual problemlərinin tədqiqi təşkil edir.

Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı kafedrası (1989) folklorun tədrisi, aktual problemləri, Azərbaycan mifologiyası, Azərbaycan folklorunun digər dillərə tərcüməsi, ozan-aşıq sənəti və s. mövzularda elmi-tədqiqat işləri ilə məşğul olur.

Dünya ədəbiyyatı kafedrasının (1939) elmi-pedaqoji profili dünya ədəbiyyatı tarixi, müqayisəli ədəbiyyat, tərcümə nəzəriyyəsi istiqamətlərində tədrisin və tədqiqatların aparılması ilə müəyyən olunur.

Türkologiya kafedrası (1969) türk dilləri, türk xalqları ədəbiyyatı, Azərbaycan dilinin tarixi və dialektologiyası, qədim və müasir türk yazılı abidələrinin dili istiqamətləri üzrə araşdırmaların aparılması ilə məşğul olan ixtisaslaşmış kadrlardan təşkil olunub.

Ümumi dilçilik kafedrasının (1920) əsas elmi-pedaqoji fəaliyyəti dilçilik tarixi, dil nəzəriyyəsi və müqayisəli dilçilik istiqamətindədir.

Filologiya fakültəsində Azərbaycan bölməsi ilə paralel fəaliyyət göstərən rus bölməsində tədris və elmi araşdırmalar aşağıdakı kafedraların bazasında reallaşır:

Rus dilçiliyi kafedrasında (1939) rus dilinin tarixi, müasir

rus dili, rus dilçiliyi tarixi, onomastika, rus dilinin tədrisi metodikası istiqamətlərində tədqiqatlar aparılır.

Rus ədəbiyyatı tarixi kafedrasında (1920) rus ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri və Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələri əsas araşdırma istiqamətini təşkil edir.

Fakültədə xarici dillərin tədrisi də uğurla həyata keçirilir:

Alman və fransız dilləri kafedrası (2001) bu dillərin tədrisi, fonetikasi, leksikologiyası və qrammatikası üzrə elmi-tədqiqat işləri ilə məşğul olur.

Rus dili (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasında (1919) BDU-nun humanitar fakültələrində rus dilinin tədrisi ilə yanaşı, rus dilinin tədrisi metodikası sahəsində tədqiqatlar aparılır.

Rus dili (təbiət fakültələri üzrə) kafedrasının (1972) fəaliyyətində rus dilinin tədrisi fonunda rus dilçiliyinin nəzəri məsələləri, rus dilinin tədrisinin metodikası istiqamətləri elmi-tədqiqat planında önə çıxır.

İngilis dili (təbiət fakültələri üzrə) kafedrası (1922) BDU-nun ingilis dili fənninin praktik tədrisi ilə məşğul olmaqla yanaşı, ingilis dilinin tədrisi metodikası və dillərin müqayisəli araşdırılması istiqamətlərində elmi-tədqiqat işləri ilə də məşğul olur.

İngilis dili (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasında (2011) ingilis dilinin tədrisi əsas istiqamət olsa da, dil nəzəriyyəsi və müqayisəli dilçilik aspektində elmi araşdırmalar da aparılır.

Fakültədə fəaliyyət göstərən elmi-tədqiqat laboratoriyalarının fəaliyyətləri filologiyanın prioritet istiqamətlərinə müvafiq olaraq müəyyən edilir; "Azərbaycan dilinin tətbiqi məsələləri" ETL-də qloballaşma şəraitində Azərbaycan ədəbi dilinin müasir vəziyyəti fonunda tətbiqi problemlərinin araşdırılması, "Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı və bədii tərcümə" ETL-də millətlərin qarşılıqlı inteqrasiyasında bədii tərcümənin rolu və mühacirət ədəbiyyatı nümayəndələrinin ədəbi-bədii yaradıcılığı, "Dədə Qorqud" ETL-də "Kitabi-Dədə Qorqud" eposunun tədqiqi tarixi və folk-

lor məsələləri, "Türkoloji araşdırmalar" ETL-də türkologiyanın aktual problemləri, Avropa və Asiya ölkələrində türk dillərinin öyrənilməsi istiqamətində araşdırmalar aparılır.

BDU-nun bu kafedralarının professor-müəllim heyəti bir əsrdən artıq dövr ərzində Azərbaycan filologiyasının inkişafına özəvsiz töhfələr verib. Müxtəlif dövrlərdə BDU-nun ayrı-ayrı alimlərinin ardıcıl fəaliyyətinin nəticəsi kimi respublikamızda filoloji fikrin inkişafında mühüm rol oynamış bir neçə elmi-pedaqoji məktəb - "Ümumi dilçilik və türkologiya", "Azərbaycan dilinin tarixi", "Azərbaycan dialektologiyası", "Azərbaycan dilçiliyi", "Şifahi xalq ədəbiyyatı", "Klassik Azərbaycan ədəbiyyatı", "XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı", "XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı və ədəbiyyat nəzəriyyəsi", "Rus ədəbiyyatı və ədəbi tənqid", "Rus dilçiliyi", "Dünya ədəbiyyatı" akademik məktəbləri yaranıb. Bu elmi-pedaqoji məktəblər Filologiya fakültəsinin BDU-nun 105 illik fəaliyyəti boyu əldə etdiyi ən böyük nailiyyət, gələcək nəsillərə qoya biləcəyi ən zəngin irsdir. Həmin akademik məktəblərin yaradıcıları və əsas nümayəndələrinin elmi-pedaqoji fəaliyyəti onların davamçıları üçün örnək olub, neçə-neçə gənc alimin həyat yoluna işıq tutub.

BDU-da həm dilçilik, həm də ədəbiyyatşünaslıq istiqamətlərində yaranmış akademik məktəblər sübut edir ki, Filologiya fakültəsində irs-varislik əlaqələri möhkəm təməl üzərində qurulub. Bu isə Filologiya fakültəsinin 105 illik fəaliyyəti ərzində formalaşmış elmi-pedaqoji məktəblərin mövcud ənənələrini gələcəkdə də davam etdirəcəyinə, müasir innovativ çağırışlar kontekstində təkmilləşdirəcəyinə, çağdaş dünyamızın tələblərinə cavab verən yeni-yeni ixtisaslı kadrlar və alimlər nəslə yetişdirəcəyinə və BDU-nun 105 illik yubileyini yeni uğurlarla qarşılayacağına inam yaradır.

Bəşəriyyətin inkişafı bütün tarix boyu elm və təhsillə bağlı olub. Hazırkı texnologiyaların həyatımızın bütün sahələrinə nüfuz etdiyi bir dövrdə elmin müasirliyi və təhsilin keyfiyyəti xüsusi önəm kəsb edir. Ölkənin hərtərəfli inkişafı elmin və təhsilin gələcək çağırışlara uyğun qurulmasından bilavasitə asılıdır. Azərbaycan Respublikasında təhsilin müasir standartlara uyğunlaşdırılması, elmi araşdırmaların cari və gələcək tələbləri qarşılama baxımından təşkilati istiqamətində mühüm işlər həyata keçirilir. Bu işdə Fizika fakültəsi ön sıralardadır. Müasir dünyada fiziklər universal biliyə malik olma sistemli düşüncə bilmə, tamamilə yeni elmi-texniki məsələləri müstəqil qoyub həll etmə bacarıqlarına görə qiymətləndirilir.

BDU-nun Fizika fakültəsi Azərbaycan Respublikasının fizika üzrə elmi-pedaqoji kadr ehtiyaclarının ödənilməsində mühüm rol oynayan elm və təhsil mərkəzidir. Fizika fakültəsinin məzunları ölkəmizdə və ölkə xaricində yaxşı tanınırlar. Onlar bir çox elm və təhsil müəssisələrinin kadr potensialının əsasını təşkil edir, rəhbər vəzifələrdə çalışırlar.

Fizika fakültəsinin əsası BDU-nun təsis edildiyi ilk gündən - 1 sentyabr 1919-cu ildə Tibb fakültəsinin nəzdində Fizika kafedrasının təşkilatı ilə qoyulub. 1920-ci ildə Fizika-riyaziyyat fakültəsi yaradılıb, 1958-ci ildən isə Fizika fakültəsi müstəqil fəaliyyət göstərir. Fizika fakültəsinin ilk kafedrası Ümumi fizika kafedrası olub və 1924-cü ildə yaradılıb. Bu kafedranı Fizika fakültəsində sonralar yaranan digər kafedraların əsası hesab etmək olar. Müxtəlif illərdə yeni kafedraların açılması, mövcud kafedraların elmi kadr potensialının gücləndirilməsi, tədris laboratoriyalarının təşkilatı, digər ölkələrin elm və təhsil mərkəzləri ilə əməkdaşlıq fakültənin fəaliyyətinin prioritet istiqamətləri olub.

Fizika fakültəsinin məzunları içərisində görkəmli alimlərlə yanaşı, ölkəmizin inkişafında xüsusi əməyi olan dövlət xadimləri, ərəzi bütövlüyünün qorunması uğrunda vuruşan qəhrəmanlarımız və şəhidlərimiz var: dünya şöhrətli fizik, Nobel mükafatı laureatı Lev Landau 1922-1924-cü illərdə BDU-nun Fizika fakültəsində təhsil alıb. Mehdi Əliyev 1965-1970-ci illərdə BDU-nun rektoru olub. Eldar Salayev və Mahmud Kərimov müxtəlif illərdə AMEA-nın prezidenti olublar. Fakültədə Firudin Həşimzadə, Bəhram Əsgərov, Lətif İmanov, Abdulla Muxtarov, Rəhim Hüseynov və s. kimi tanınmış alimlər yetişib və dərs deyiblər. ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev, BDU-nun rektoru Elçin Babayev Fizika fakültəsinin məzunlarıdır. Birinci Qarabağ savaşında

BDU – 105: Nobel mükafatçısının təhsil aldığı, "TEKNOFEST" qaliblərini yetişdirən Fizika fakültəsi

fakültənin iki məzunu – Rövşən Hüseynov və Vahid Quliyev göstərdikləri şücaətlərə görə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görüldülər, Vətən müharibəsində fakültənin məzunları Şəhriyar Həbibli və Fikrət Zeynallı qəhrəmanlıq göstərərək şəhid olublar.

Fizika fakültəsində təhsilin bakalavr, magistratura, fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru səviyyələrində elmi-pedaqoji kadrların hazırlığı həyata keçirilir.

Fizika fakültəsində 9 kafedra, 23 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Fakültədə təhsil alan tələbə və magistrantların təlim-təربiyəsi ilə 84 nəfər professor-müəllim heyəti məşğul olur, onlardan 26 nəfəri elmlər doktoru, professor, 58 nəfəri isə fəlsəfə doktoru, dosent, baş müəllim və müəllimdir. Hazırda fakültədə 1150 nəfərə yaxın bakalavr, 130 nəfərədək magistrant təhsil alır, 11 nəfər fəlsəfə doktoru, 8 nəfər elmlər doktoru proqramları üzrə dissertasiya üzərində çalışır. Fakültədə əməkdaşların Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, Gənc Alimlər Şurası, Tələbə Elmi Cəmiyyəti, Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və Tələbə Gənclər Təşkilatı aktiv fəaliyyət göstərir.

Bakalavr təhsil pilləsində 3 ixtisas - "Fizika", "Fizika müəllimliyi", "Mühəndis fizikası" üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Fizika fakültəsində 17 ixtisaslaşma üzrə magistr hazırlığı, 10 ixtisas üzrə fəlsəfə və elmlər doktoru hazırlanır.

Fizika fakültəsi yarandıqı gündən tədris və elmi fəaliyyət günün tələblərinə uyğun qurulub, bu da fakültənin daim inkişafda olmasını təmin edib. Bu gün Fizika fakültəsində fundamental təhsil verilir və dünya səviyyəli müasir elmi tədqiqatlar aparılır. Fizika fakültəsi böyük elmi-texnoloji və kadr potensialına, elmin və texnologiyanın müxtəlif istiqamətlərində məqsədli kadr hazırlığını həyata keçirmək imkanlarına malikdir. Fizika fakültəsinin tədqiqat mövzuları müasir elmin inkişaf tendensiyalarına tamamilə uyğundur və fizikanın aktual problemləri hazırda kafedra əməkdaşlarının elmi-tədqiqat işlərinin əsası təşkil edir. Fakültədə müasir standartlara cavab verən tədris

proqramları hazırlanıb və fakültənin alimləri tərəfindən sanballı monoqrafiyalar, dərsliklər və dərs vəsaitləri yazılıb. Fakültə alimləri bir çox ölkədəxili və beynəlxalq fondların qrantlarını alıblar, aparılan tədqiqatların nəticələri dünyanın nüfuzlu elm jurnallarında dərc olunub. Elmi-tədqiqat sahəsində yaxşı nəticələr əldə edən tələbələrə, magistrantlara və doktorantlara dünyanın aparıcı tədqiqat mərkəzlərində təcrübə keçmək, beynəlxalq konfranslarda məruzə ilə çıxış etmək, müxtəlif ölkələrdə keçirilən yay məktəblərində iştirak etmək üçün imkan yaradılır.

Elm və təhsil fəaliyyətinin əsas göstəricilərindən sayılan beynəlxalq əlaqələrin qurulması, respublika və beynəlxalq konfransların keçirilməsi, müasir və aktual problemlərə həsr olunmuş seminarların təşkilatı, tələbə və müəllimlərin respublika və beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə iştirakı əsas məqsədlərdəndir. Fakültənin professor-müəllim heyəti müxtəlif təcrübə proqramlarında, ölkədəxili və beynəlxalq layihələrdə yaxından iştirak edirlər, onların məqalələri nüfuzlu beynəlxalq bazalarda indeksləşdirilmiş jurnallarda ("Web of Science", "Scopus" və s.) dərc olunur.

Mütəmadi olaraq fakültədə və ayrı-ayrı kafedralarda əməkdaşların, doktorantların, bakalavr və magistrantların iştirakı ilə seminarlar keçirilir. Kafedralarda keçirilən bəzi seminarlarda məruzələr kafedranın doktorantları və magistrantları tərəfindən təqdim olunur. Fakültə seminarlarında dövət olunmuş alimlər tərəfindən müxtəlif mövzularda məruzələr oxunur və bu seminarlarda tələbələrin iştirakı təmin olunur. Dünyanın aparıcı elm mərkəzlərində çalışan görkəmli alimlərin Fizika fakültəsində elmi seminarları təşkil edilib. Almanyanın Dortmund Texniki Universitetinin Fizika fakültəsinin professoru Dieter Suter, Yaponiyanın Osaka Prefektura Universitetinin professoru Yong-Gu Şim, Misir Nəzəri Fizika Mərkəzinin prezidenti, akademik Abdel Nasser Taffik, Almanyanın ENAMEC İnstitutunun professoru Martin Rainer, İtaliyanın Milli Nüvə Fizikası İnstitutunun Frascati Milli Labo-

ratoriyasının müdiri, professor Stefano Bellucci, Birləşmiş Nüvə Tədqiqatları İnstitutunun Nüvə Problemləri Laboratoriyasının direktoru, professor Yevgeni Yakuşev, Türkiyənin Ankara Universitetinin professoru Ali Gencer, Türkiyənin Ege Universitetinin Fizika Bölüm başkanı, professor Mustafa Təpə, Çili Respublikasının ALMA rəsədxanasının astronomları, professorlar David Rebolledo və Nicolas Lira, İspaniyanın Donastiya Beynəlxalq Fizika Mərkəzi və Bask Universitetinin professoru Yevgeniy Çulkov, fakültəmizin məzunları olmuş, Meksika Milli Muxtar Universitetinin professoru Natiq Atakişiyev, Türkiyənin Orta Doğu Texniki Universitetinin professoru Təhmasib Əliyev və s. kimi görkəmli alimlər müasir və maraqlı məruzələrlə fakültənin professor-müəllim heyəti və tələbələrini qarşısında çıxışlar ediblər.

Fizika fakültəsində hər il tələbələrin "Gələcəyin alimləri" adlı Respublika elmi konfransı, magistrantların və gənc tədqiqatçıların "Fizika və Astronomiyanın problemləri" adlı Respublika elmi konfransı, hər iki ildən bir isə "Fizikada müasir trendlər" mövzusunda Beynəlxalq elmi konfrans keçirilir. Qeyd edək ki, 2023-cü ildə "Fizikada müasir trendlər" mövzusunda keçirilmiş 8-ci Beynəlxalq elmi konfrans BDU-nun ev sahibliyi və təşkilatçılığı, İtaliyanın Milli Nüvə İnstitutu, ABŞ-ın Delavare Universiteti, Pakistanın Lahore Universiteti və COMSATS İslamabad Universiteti, Türkiyənin Ankara Universiteti, Orta Doğu Texniki Universiteti, Qazi Universiteti və Sivas Cümhuriyyət Universitetinin həmtəşkilatçılığı ilə keçirilib və bu Beynəlxalq konfransa 25 ölkədən iştirakçılar qatılıb.

Son illərdə ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin inkişafına, dünyada nüfuzunun artmasına adekvat olaraq BDU-da beynəlxalq elmi əlaqələr sahəsində də xeyli uğurlar qazanılıb. Alimlərimiz nüfuzlu beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə fəal iştirak edirlər. BDU-nun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə yüksək səviyyəli beynəlxalq konfranslar və beynəlxalq tədbirlər (22 sentyabr-2 oktyabr 2022-ci il tarixlərində "Kvant elminin və texnologiyasının müasir meylləri: kvant materiallarından kvant informasiyasına qədər" Beynəlxalq Yay Məktəbi, 28-30 sentyabr 2022-ci il tarixlərində "Mərkəzi Asiya və Qafqaz Dinamik Günləri" Beynəlxalq konfransı, 31 oktyabr-5 noyabr 2022-ci il tarixlərində "Beynəlxalq Kosmik Hava Təşəbbüsü: Günəş, Kosmik Hava və Geosfer" Beynəlxalq tədbiri və

s.) keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə BDU-nun nəzdində Molekulyar fizika, Bərk cisimlər fizikası və Nəzəri fizika ixtisasları üzrə Dissertasiya Şurası fəaliyyət göstərir. Bu şuranın bazası əsasında Nanoquruluşların fizikası və texnologiyası ixtisası üzrə birdəfəlik Dissertasiya Şurası yaradılıb və müdafiələr keçirilib. 2021-2024-cü illərdə Dissertasiya Şurasında 5 elmlər doktoru, 15 fəlsəfə doktoru dissertasiya işinin müdafiəsi keçirilib. Bunlardan 5-i elmlər doktoru, 8-i isə fəlsəfə doktoru olmaqla BDU-nun doktorantlarıdır.

BDU-nun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə 2023 və 2024-cü illərdə bir sıra fənlər üzrə (fizika, riyaziyyat, kimya və s.) ali məktəb tələbələrini arasında Respublika Olimpiadası keçirilib. Bu olimpiadalarda Fizika fakültəsinin tələbələrini uğurla çıxış edərək, I yerə layiq görüldülər.

Fizika fakültəsinin əməkdaşları, doktorant və tələbələrini "TEKNOFEST" Aerokosmik və Texnologiya Festivalında BDU-nu və ölkəmizi uğurla təmsil edirlər. 2022-ci ildə Bakıda keçirilən "TEKNOFEST Azərbaycan" Aerokosmik və Texnologiya Festivalında təqdim olunan "Triboelektrik nanogeneratorlar əsasında görmə və eşitmə əngəlli insanlar üçün sensorların hazırlanması" layihəsi III yerə layiq görüldü. 2023-cü ildə İstanbulda keçirilən "TEKNOFEST Türkiyə" Aerokosmik və Texnologiya Festivalında təqdim olunan "Driver's Eye (avtomobil qəzalarını əvvəlcədən müəyyənəndirərək sürücünü xəbərdar edən elektron sistem)" layihəsi I yerə, "Ağıllı damla sulama sistemi" layihəsi isə III yerə layiq görüldü. Fizika fakültəsinin əməkdaşlarından və tələbələrindən ibarət iki komandanın layihələri 2024-cü ilin sentyabr ayında keçiriləcək "TEKNOFEST-2024" Aerokosmik və Texnologiya Festivalının final mərhələsinə vəsiqə qazanıb. Belə ki, "BSU Creativity Workz" komandasının "Irrigo" layihəsi, "ESST-6" komandasının "E-tarım sulama" layihəsi "Aqrar texnologiyalar" kateqoriyasında finala çıxıb.

Fizika fakültəsi BDU-nun İnkişaf Strategiyasına uyğun olaraq öz yaxın, orta və uzaq perspektivdəki hədəflərini müəyyənəndirib. Fakültə BDU-da elmə olan həssas münasibət və elmi fəaliyyət sahəsində məqsədyönlü həyata keçirilən islahatlar sayəsində Universitetin 105 illik yubileyi ərəfəsində yeni uğurlara inamla addımlamağı hədəfləyir.

Sosial elmlər və psixologiya fakültəsində 6 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır

Sosial elmlər və psixologiya fakültəsində 8 kafedra (Psixologiya, Sosial və pedaqoji psixologiya, Gender və tətbiqi psixologiya, Fəlsəfə tarixi və mədəniyyətşünaslıq, Fəlsəfə, Pedaqogika və Sosial iş kafedraları), 2 elmi-tədqiqat laboratoriyası və "İNKİŞAF" respublika elmi-praktik mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinə 6 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır.

"Psixologiya" ixtisası üzrə məzunlar praktik psixoloq kimi həm orta məktəblərdə, həm də müxtəlif psixoloji mərkəzlərdə, eləcə də ekstremal şəraitlər zamanı psixoloji xidmətin göstərilməsi zərurəti yaranan xüsusi qurumların struktur bölmələrində işləyə bilirlər.

"Sosiologiya" ixtisası üzrə məzunlar ictimai rəyin öyrənilməsi, sosioloji tədqiqatların aparılması, müvafiq sosial proqnozların hazırlanması, sosial informasiyaların təhlili və s. istiqamətlərdə müxtəlif mərkəz və qurumlarda çalışa bilirlər.

"Fəlsəfə" ixtisası üzrə məzunlar müvafiq tədqiqat müəssisələrində, özəl və dövlət qurumlarında işləyə bilirlər.

"Sosial iş" ixtisası üzrə məzunlar əhalinin aztəminatlı təbəqələrinin sosial problemlərinin müəyyən edilməsi və onlara müvafiq köməyin göstərilməsi, eləcə də risk qrupuna daxil olan insanlarla lazımi sosial işin aparılması istiqamətində işləyə bilirlər.

"Təhsildə sosial-psixoloji xidmət" ixtisası üzrə məzunlar təhsilin müxtəlif səviyyələrində psixoloji xidmətin həyata keçirilməsi istiqamətində müxtəlif təhsil müəssisələrində işlə təmin oluna bilirlər.

"Korreksiyaedici təlim" ixtisası üzrə məzunlar inklüziv təhsil sahəsində fəaliyyət göstərməklə inklüzivləşməni təmin etməklə yanaşı, yeni bacarıq və vərdislərin formalaşdırılması, eləcə də onların cəmiyyətə adaptasiyasının təmin edilməsində olduqca faydalıdırlar. Onlar xüsusi məktəblərdə, müəssisələrdə işlə təmin oluna bilirlər.

Fakültədə təhsil Azərbaycan, rus və ingilis dillərində həyata keçirilir.

Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsinə 4 ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılır

Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsində 5 kafedra - Ekoloji kimya, Coğrafi ekologiya, Bioekologiya, Torpaqşünaslıq və daşınmaz əmlakın kadastrı və Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi kafedraları fəaliyyət göstərir. Fakültənin tələbə və magistrantları BDU-nun Tədqiqat, İnkışaf və İnnovasiyalar üzrə Mükəmməllik Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Ekoloji kimya və ətraf mühitin mühafizəsi elmi-tədqiqat laboratoriyasında da tədqiqat aparmaq imkanına malikdirlər.

Bakalavriat səviyyəsində 4 ixtisas – "Ekologiya", "Ekologiya mühəndisliyi", "Torpaqşünaslıq və aqrokimya", "Yerquruluşu və daşınmaz əmlakın kadastrı" ixtisasları üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilir.

"Ekologiya" ixtisası üzrə məzunlar elm-təhsil-istehsalatı əhatə edən bütün dövlət idarə və müəssisələrində, həmçinin özəl təşkilatlarda çalışa bilirlər. Bunlara Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, SOCAR, BP, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və

onların tabeliyindəki müəssisələr aiddir.

"Ekologiya mühəndisliyi" ixtisası üzrə məzunlar ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi, nəqliyyatın idarə olunması, energetika və bərpa olunan enerji sistemlərinin qurulması və istismarı, neft-qaz və kimya sənayesi, tullantıların idarə olunması və istehsalı, kənd təsərrüfatı, əkinçilik, torpaqların mühafizəsi, eləcə də fəvqəladə halların proqnozlaşdırılması və idarə olunması, aerokosmik tədqiqatlar, kosmik təsvirlərin emalı ilə məşğul olan qurumlarda, xalq təsərrüfatının müxtəlif təyinatlı müəssisələrində, bir sıra nazirlik, komitə, cəmiyyət və şirkətlərdə yüksək reytingli mühəndislik vəzifə və peşələrində çalışmaq imkanı əldə edəcəklər.

Bunlara Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, "Azercosmos" ASC, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Müdafiə Sənayesi Nazirliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Fəvqəladə Hallar Nazirliyi, neft və kimya sənayesi şirkətləri (SOCAR, BP və s.),

dağ-mədən fəaliyyəti göstərən şirkətlər ("AzərGold" QSC və s.), tullantıların təmizlənməsi və idarə olunması ilə məşğul olan qurumlar ("Təmiz Şəhər" ASC və s.) aiddir.

"Torpaqşünaslıq və aqrokimya" ixtisası üzrə məzunlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və onların tabeliyindəki müəssisələr, həmçinin fermer təsərrüfatlarında, torpaq analizi laboratoriyalarında və digər qurumlarda çalışa bilirlər.

"Yerquruluşu və daşınmaz əmlakın kadastrı" ixtisası üzrə məzunlar Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti, Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Fəvqəladə Hallar Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və onların tabeliyindəki müəssisələrdə, həmçinin bir çox özəl şirkətlərdə çalışa bilirlər.

Fakültədə tədris Azərbaycan, rus və ingilis dillərində aparılır.

Şərqşünaslıq fakültəsində 14 ixtisas üzrə mütəxəssislər hazırlanır

Şərqşünaslıq fakültəsində 4 kafedra (Ərəb filologiyası, Orta Şərq dilləri və ədəbiyyatı, Türk filologiyası, Uzaq Şərq dilləri və ədəbiyyatı kafedraları) və 1 elmi-tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərir.

Fakültədə müxtəlif Şərq ölkələri üzrə olan ixtisaslaşmalarda təhsil alan tələbələr müvafiq ölkələr üzrə kompleks sahələr ilə tanış olurlar və biri əsas, digəri əlavə olmaqla minimum 2 Şərq dilinə yiyələnirlər. Fakültənin müxtəlif ixtisaslarından məzun olan tələbələr hər il öz sahələri üzrə uyğun olaraq təhsillərini

ərəb ölkələrində, Türkiyə, İsrail, Pakistan, Yaponiya, Çin və Koreya universitetlərində davam etdirə bilirlər.

Şərqşünaslıq fakültəsində ixtisaslar 3 istiqaməti əhatə edir: Regionşünaslıq (Şərq ölkələri üzrə), Filologiya (Şərq dili və ədəbiyyatı) və Tərcümə (ərəb və fars dilləri üzrə).

"Regionşünaslıq" (ərəb ölkələri, İran, Türkiyə, İsrail, Pakistan, Yaponiya, Çin, Koreya üzrə) ixtisası üzrə Universiteti bitirən məzunlar müvafiq olaraq dövlət qurumları, səfirliklər və beynəlxalq təşkilatlarda işləyə bilirlər.

"Filologiya" (ərəb, fars, türk dili və ədəbiyyatı üzrə) ixtisasını bitirən məzunlar həmin dillərin tədrisi ilə bağlı müəllim, tərcüməçi və müvafiq dövlət strukturlarında müxtəlif vəzifələrdə çalışa bilirlər.

"Tərcümə" (ərəb və fars dilləri üzrə) ixtisasını bitirən məzunlar əsasən tərcüməçi və ixtisaslaşdığı Şərq dili üzrə müvafiq dövlət strukturlarının xarici əlaqələr şöbəsində işləyə bilirlər.

Fakültədə tədris Azərbaycan və rus dillərində aparılır.

BDU-nun Geologiya fakültəsi 4 ixtisas üzrə mütəxəssis hazırlayır

Geologiya fakültəsində 5 kafedra və bir elmi-tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Kafedralar və laboratoriya müasir avadanlıqlarla təchiz olunub.

Fakültədə Faydalı qazıntılar, Ümumi və tarixi geologiya, Seysmologiya və Yer təkinin fizikası, Kristalloqrafiya, mineralogiya və geokimya, Hidrogeologiya və mühəndis geologiyası kafedraları fəaliyyət göstərir.

Fakültədə "Geologiya", "Geologiya və geofizika mühəndisliyi", "Mədən mühəndisliyi" və "Meliorasiya mühəndisliyi" ixtisasları üzrə mütəxəssis hazırlığı həyata keçirilir.

"Geologiya" ixtisası üzrə məzunlar geniş və hərtərəfli bilik, bacarıqlar qazanmaqla Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Geoloji Kəşfiyyat və Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi, Geologiya və Geofizika İnstitutu, "AzerGold" QSC-nin, "Azərbaycan İnternational Mining Company Limited" şirkətinin mədənlərində, Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzində, Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyində, SOCAR, digər yerli və xarici şirkət və təşkilatlarda mineral-xammal ehtiyatlarının axtarışı, kəşfiyyatı və hasilatı ilə məşğul olan mühəndis - geoloq vəzifələrində işləyə bilirlər.

"Geologiya və geofizika mühəndisliyi" ixtisasını bitirən məzunlar fundamental nəzəri və təcrübə bilikləri almalı filiz və qeyri-filiz faydalı qazıntı yataqlarının axtarış-kəşfiyyatı və hasilatı ilə məşğul olan mütəxəssislərdir. Bu ixtisasın məzunları Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Geoloji Kəşfiyyat və Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi, "AzerGold" QSC-nin, "Azərbaycan İnternational Mining Company Limited" Şirkətinin mədənlərində, Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzində, Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyində, yerli və xarici neft şirkətlərində, sənaye və mülki tikinti obyektlərinin ərazisində mühəndis-geoloji işləri aparan təşkilatlarda və Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyində mühəndis-geoloq kimi çalışa bilirlər.

"Mədən mühəndisliyi" ixtisasını bitirən məzunlar faydalı qazıntı yataqlarının kəşfiyyatı, istismarı və işlənilməsi ilə məşğul olan şirkət və müəssisələrdə ("AzərGold" QSC, "Azerbaijan International Mining Company Limited", "Artvin Maden" A.Ş., "Eti Bakı" A. Ş. şirkətləri, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Geoloji Kəşfiyyat və Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi, SOCAR, BP, "Schumberger" və s.) mühəndis-geoloq işləmək imkanına malikdirlər.

"Meliorasiya mühəndisliyi" ixtisasına yiyələnən məzunlar Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyində, Meliorasiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu MMC-də, Hidrogeoloji-Meliorativ Xidmət və Suların İstifadəsinə-Mühafizəsinə Nəzarət İdarəsində, Torpaqşünaslıq və Aqrokimya İnstitutunda müasir tələbatlara uyğun müxtəlif konstruksiyalarda irriqasiya və kollektor-drenaj sistemlərinin layihələndirilməsi, tikintisi, istismarı, torpaq və su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması, meliorasiya tikintilərinin ətraf mühitə təsirinə öyrənilməsi sahələrində mühəndis kimi işləyə bilirlər.

Fakültədə tədris Azərbaycan, rus və ingilis dillərində aparılır.

BDU komandası Enactus Azərbaycan Milli Yarışmasında III yeri qazanıb

Avqustun 16-da Enactus Azərbaycan Milli Yarışmasının final mərhələsi keçirilib. Bakı Dövlət Universitetinin Enactus komandası yarışda "AgroX" layihəsi ilə çıxış edib. İkinci liqada yarışan komandamız yüksək bal toplayaraq final mərhələsində III yeri qazanıb. Yarışmada 24 komanda iştirak edib və 3 komanda final mərhələsində yüksək nəticə göstərmişdir.

Qeyd edək ki, ENACTUS (Entrepreneurial Action Us) beynəlxalq proqramının əsası 1975-ci ildə ABŞ universitetləri tərəfindən qoyulub. ENACTUS - biznesin müsbət gücü ilə daha yaxşı və daha davamlı dünya yaratmaq üçün bu günün və sabahın liderlərini bir yerə toplayan beynəlxalq təşkilatdır. ENACTUS ümumdünya şəbəkəsi universitet tələbələri, akademik professionallar və biznes liderlərindən ibarətdir.

"Fəaliyyətimizi riyazi elmlər sahəsində davam etdirəcəyik" - BDU-nun olimpiada qalibləri

Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin IV kurs tələbələri Vüqar Quliyev və Amil Cəbiyev Bolqarıstanda keçirilən Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadasında böyük uğura imza atıblar. Vüqar Quliyev Olimpiadada I yeri qazanaraq qızıl medala, Amil Cəbiyev isə III yeri tutaraq bürünc medala sahib olub.

"Azərbaycan müəllimi" olimpiadada medal sahibi olan gənc tələbələrin təəssüratlarını öyrənilir.

I yeri qazanaraq qızıl medala sahib olan Vüqar Quliyev oktyabrın 7-si 2003-cü ildə Tovuz rayonunda doğulub. 1-7 ci sinif təhsilini Tovuz rayon M.Novruzov adına Çeşməli kənd tam orta məktəbində, 8-11 ci sinif təhsilini isə Şuşa Rayon, Malıbəyli kənd 1 sayılı tam orta məktəbində alıb.

V.Quliyev deyir ki, orta məktəbdə riyaziyyat üzrə respublika fənn olimpiadalarında iştirak edib və 9, 10, 11-ci siniflərdə bürünc, gümüş və qızıl medalla təltif olunub:

"Əlavə olaraq ölkə komandası tərkibində Balkan Riyaziyyat Olimpiadasında (BMO) bürünc, Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadasında (IMO) həvəsləndirici sertifikat almışam. Universitetdə isə 3-cü kursda tələbələr üçün respublika olimpiadasında 2-ci yeri, 4-cü kursda isə eyni adlı olimpiadada 1-ci yeri tutmuşam. Biz BDU-nun təşkil etdiyi respublika tələbələri arasındakı olimpiadada qalib olduğumuz üçün universitet tərəfindən tələbələr arasında keçirilən IMC-yə (International Math Competuyion for University Students) göndərildik. Bu olimpiadada keçən il də iştirak etmişdik. Təbii ki, budəfəki olimpiada nəticəmi öyrənəndə çox sevindim".

Vüqar Quliyev magistratura

təhsilini də Riyaziyyat sahəsində davam etdirməyi düşünür:

"Mən orta məktəbdən olimpiadalara hazırlaşmağa başlamışam, əvvəl məktəb müəllimlərimin köməyi ilə özüm hazırlaşdım. 10-cu və 11-ci siniflərdə isə Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun tərkibində olan olimpiadalara hazırlıq mərkəzində xüsusi dərslər almışam. Universitetə qəbul olduqdan sonra 2 ildir ki, həmin mərkəzdə öz təcrübələrimi şagirdlərlə bölüşürəm. Son olimpiadaya hazırlıq üçün isə Bakı Dövlət Universitetində müəllimlər dərindən kənar bizimlə məşğul oldular. Ümumən bir çox müəllimdən dərslər aldım. Amma ən uzun müddət komanda rəhbərimiz Riyazi analiz kafedrasının rəhbəri prof. Rəşid Əliyev bizimlə məşğul olub. Ümummiyyətlə, hər bir fənn üzrə dekanlıq tərəfindən kursdan əlavə mövzular və olimpiadalar üçün dərslər təşkil edilmişdir".

III yeri tutaraq bürünc medala sahib olan Amil Cəbiyev isə sentyabrın 9-u 2003-cü ildə İsmayilli rayon Minkə kəndində doğulub. 2009-2018-ci illərdə F.Hüseynov adına Minkə kənd ümumi orta məktəbdə, 2019-2020-ci illərdə V.Qəhrəmanov adına Keyvəndi kənd tam orta məktəbdə təhsil alıb.

Amil Cəbiyev deyir ki, 2023, 2024-cü illərdə Bakı Dövlət Universitetinin təşkilatçılığı ilə keçirilmiş tələbələr arasında Respublika olimpiadasında uyğun olaraq birinci və ikinci yerə çıxıb: "Tələbələr arasında Respublika olimpiadasının qalibi olduğum üçün beynəlxalq olimpiadaya getmək imkanım yarandı. Medal qazandığımı bilmək çox qürurverici idi. Çünki mən hər şeydən öncə vətənimizi təmsil edirdim və ona layiq olmalı idim, həm də çəkdiyimiz əziyyətlər öz bəhrəsini verdi".

A.Cəbiyev magistratura təhsilini də Bakı Dövlət Universitetinin mexanika-riyaziyyat fakültəsinin Riyazi analiz kafedrasına davam etdirmək fikrindədir: "Gələcəkdə ixtisasım üzrə doktorantura təhsilini də almağı düşünürəm".

Amil Cəbiyev bundan sonrakı dövrdə qızıl medal almağı da qarşısına məqsəd qoyub: "Təcrübə azlığı, həyəcan və digər amillərin təsiri ilə gümüş medala cəmi 4 balla qayıdım. Qarşıma qızıl medal da qazanmaq məqsədi qoymuşam. Növbəti illərdə bunun üçün əlimdən gələni hər şeyi edəcəyəm. Olimpiada sistemi adi sistemdən tam fərqlidir. Bunun üçün xüsusi hazırlıq lazımdır. Fakültənin müəllimləri, xüsusən də Riyazi analiz kafedrasının müdiri Rəşid müəllim bizə bu yolda böyük dəstək oldu. O həm də beynəlxalq olimpiadada bizim komanda rəhbərimiz idi. İnanıram ki, bundan sonra daha böyük uğurlar əldə edəcəyik".

BDU-ya qəbul olunanların 539 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıb

2024/2025-ci tədris ili üzrə Bakı Dövlət Universitetinə ilkin olaraq qəbul olan 5608 nəfərdən 539-u 600-dən çox, 1147-si 500-600 arası bal toplayıb. Xatırladaq ki, yuxarı bal ilə BDU-ya qəbul olunanların sayı ötən ilə nisbətən artıb.

Ötən il BDU-ya qəbul olanların 267 nəfəri 600-dən, 839 nəfəri 500-dən yuxarı bal toplamışdı.

Ən yüksək nəticəni isə 684.1 balla "Hüquqsünaslıq" (tədris ingilis dilində) ixtisasına qəbul olan Sevil Gülməliyeva göstərmişdir.

BDU tələbələrinin Bolqarıstanda Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadasında möhtəşəm uğuru

Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin IV kurs tələbələri Vüqar Quliyev və Amil Cəbiyev Bolqarıstanda keçirilən Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadasında böyük uğura imza atıblar.

Belə ki, Vüqar Quliyev Olimpiadada I yeri qazanaraq qızıl, Amil Cəbiyev isə III yeri tutaraq bürünc medala sahib olub.

Olimpiada avqustun 5-dən 11-dək Bolqarıstanda yerləşən Amerika Universiteti və London Universitet Kollecinin birgə təşkilatçılığı ilə Blaqoevqrad şəhərində keçirilib. İştirakçılara cəbr, analiz (real və kompleks), həndəsə və kombinatorika sahələrini əhatə edən məsələlər təqdim edilmişdir.

Qeyd edək ki, tələbələrimiz həm də BDU-nun təşkilatçılığı ilə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 101 illik yubileyinə həsr olunmuş tələbələr arasında Riyaziyyat üzrə Respublika Olimpiadasının qalibidirlər.

Tələbələrimizi təbrik edir, daha böyük uğurlar arzulayırıq!

BDU-nun Astrofizika kafedrası: "G1-G2 səviyyəli geomaqnit qasırğası müşahidə olunur"

Son sutka ərzində Günəş fəallığı yüksək səviyyədə olub. Aktiv oblastlarda alışmaların gücü kifayət qədər olsa da, hələlik mövcud peyk məlumatlarında Yerə yönəldilmiş heç bir tac kütlə atılması (CME) aşkar edilməyib. Avqustun 14-dək Günəş aktivliyinin orta və yüksək səviyyədə, orta güclü alışmaların xarakterik olacağı gözlənilir.

Bakı Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsinin Astrofizika kafedrasından verilən məlumata görə, Günəş küləyi parametrləri 7 avqustda baş vermiş tac kütlə atılmasının təsiri hesabına artıb. Hazırda geomaqnit sahə CME təsirlərinə cavab olaraq G1 və G2 səviyyəli qasırğa şəraitindədir. 13-14 avqustda CME effektləri azaldıqca geomaqnit sahənin normal fon şəraitində olacağı, fasilələrlə isə fəal şəraitin davam edəcəyi proqnozlaşdırılır.

Qeyd edək ki, belə maqnit qasırğaları Yer in eko-, bio- və texnosistemlərinə öz mənfi yan təsirlərini göstərir. Bundan başqa, maqnit qasırğalı günlərdə risk qrupuna daxil olan xəstələrin, əsasən ürək-damar və digər xroniki xəstəlikləri olan, yaşlı insanların səhhətlərində müəyyən narahatlıq-diskomfort halları arta bilər. Belə hallar adətən impulsiv baş ağrıları, qan təzyiqinin yüksəlməsi, miqren ağrıların və halsızlığın artması şəklində özünü göstərir. İnsanlara təşvişə düşmədən həkim nəzarəti altında profilaktik tədbirlər görmələri, fiziki və psixoloji yüklənməni azaldaraq fəal istirahətə üstünlük vermələri tövsiyə olunur.

Buraxılışa məsul:

Afaq Sadıqova

Redaksiya heyəti:

Əliş Ağamirzəyev
Vüqar Əliyev
Cahangir Məmmədli
Qulu Məhərrəmli
Xatirə Hüseynova
Samir Mirzəyev
Günəl Orucəliyeva

Dizayn - tərtibat:

Aynur Qurbanqızı

Bakı Dövlət Universitetinin Nəşr Evinə də çap olunmuşdur.

Çapa imzalanıb:

30.08.2024

Tiraj: 1000 nüsxə

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəlliflərin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Dərc olunan məqalələrin mətninə görə redaksiya məsuliyyət daşımır.

Əlaqə nömrəsi:

(+994 12) 538 42 08